

A Közgyűlés VI-70/314.420/2016. sz. határozatának mellélete

BESZÁMOLÓ MISKOLC MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2015. ÉVI GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI

FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL

MISKOLC

1. Bevezetés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 6. § (2) bekezdésének értelmében a gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéshez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.

Az ENSZ Gyermekjogi Egyezményével összhangban a Gyvt. a gyermek érdekeit és jogait helyezi előtérbe, elsőbbséget adva a családban történő nevelkedésnek. Ennek érdekében a különböző támogatások széles körét biztosítja a család és a gyermek számára és csak utolsó eszközként teszi lehetővé a családból kiemelését, azonban ebben az esetben is kiemelt feladatként határozza meg a családba történő visszagondozást.

A Gyvt. elkülöníti egymástól a hatósági munkát és a szolgáltatásokat. Előbbi a gyermek és a család sorsát érintő hatósági döntéseket jelenti, amit a gyámhatóság végez, utóbbi pedig azokat a különböző típusú szolgáltatásokat, amelyeket a rászoruló családok, gyerekek igénybe vehetnek. Ugyancsak elválasztja egymástól a törvény a szolgáltatások két körét: minden család számára rendelkezésre álló gyermekjóléti alapellátásokat és a családból kiemelt gyermekek gondozását biztosító gyermekvédelmi szakellátásokat.

A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A járási rendszer 2013. évi bevezetésével a gyermekvédelmi hatáskörök – a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megítélésén és a hátrányos helyzet megállapításán kívül – a jegyzőktől a járási gyámhivatalokhoz kerültek. A települési önkormányzatok kötelezően ellátandó feladta lett a gyermekjóléti szolgálat fenntartása – 2016. január 1. napjától család- és gyermekjóléti szolgálat -, amelynek elsődleges szerepe van a gyermekeket veszélyeztető problémák megelőzésében, illetve megoldásában.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése nem csak az állam, hanem az önkormányzatok egyik nagyon fajsúlyos feladata is. Az ezzel kapcsolatos jogszabályi rendelkezések maradéktalan betartásának egyik garanciája, hogy a Gyvt. 96. § (6) bekezdésére tekintettel a települési önkormányzatoknak a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladataik ellátásáról – azok áttekintését követően - minden évben május 31-éig meghatározott tartalommal átfogó értékelést kell készíteniük. Ez lehetőséget biztosít a tevékenységek felülvizsgálatára, az esetleges hiányosságok észlelésére.

Az értékelésnek tartalmaznia kell a gyámhatóságokról és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet 10. számú mellékletében előírtakat, amelyek az alábbiak:

- α) a település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira,
- β) az önkormányzat által nyújtott pénzübeli és természetbeni ellátások biztosítása,
- γ) az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása,
- δ) a felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi és területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása,
- ε) a jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján,

- ϕ) a bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása, valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása,
- γ) a civil szervezetekkel való együttműködés keretei.

Fentiekén kívül tartalmazza az előző évhez képest történt jogszabályi és a helyi szociális ellátórendszerben végbement változásokat is, információt nyújtva a város gyermekekkel kapcsolatos szociális szolgáltató politikájának kialakításához, a fejlesztéseket tartalmazó tervdokumentumok megalapozásához.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata (továbbiakban: Önkormányzat) kiemelt feladatának tekinti a gyermekek helyzetének, ezen keresztül esélyegyenlőségének javítását. Ezt a gyermekjóléti alapellátások biztosításával, különböző törvény által előírt és önkormányzati rendeletben a helyi sajátosságokhoz és szükségletekhez igazított pénzügyi támogatások megállapításával, sokszínű intézményi háttér működtetésével, fenntartásával igyekszik elérni.

A gyermekjóléti alapellátások szolgáltatása mellett a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzését, annak megszüntetését, és a családjukból kiemelt gyermekek családba történő visszahelyezését évek óta a nagy szakértelemmel és tapasztalattal rendelkező Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény (továbbiakban: MESZEGYI) végzi, amely intézmény fenntartói feladatainak ellátása 2013. július 1. napjától a Miskolc Környéki Önkormányzati Társuláshoz került.

Fentiekre tekintettel a beszámoló elkészítéséhez a MESZEGYI, ezenkívül - a bűnmegelőzés területére vonatkozóan ismeretekkel rendelkező - Miskolci Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya és a Miskolci Önkormányzati Rendészet került írásban megkeresésre. Az általuk megküldött primer adatok és beszámolók képezik az anyag lényegi elemeit. A többi adat és a statisztikai mutató forrása a Központi Statisztikai Hivatal adatbázisa, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal nyilvántartása, a helyi népesség-nyilvántartó rendszer, valamint a jegyzői szociális nyilvántartás.

A beszámolóban leírtak összhangban vannak és illeszkednek Miskolc Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjához (továbbiakban: HEP), az Integrált Településfejlesztési Stratégiájához (továbbiakban: ITS) és Integrált Területi Programjához (továbbiakban: ITP).

A beszámoló elkészítéséhez adatot és tájékoztatást szolgáltató intézményeknek köszönetet mondunk segítő közreműködésükért!

1.1. Jogszabályi háttér

A beszámoló elkészítését az alább hivatkozott jogszabályok rendelkezései alapozzák meg.

A gyermekek alapvető jogait az **Alaptörvény** deklarálja. A XVI. cikk (1) bekezdése alapján „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.) 13. § (1) bekezdésének 8. és 8a. pontja az önkormányzatok hatáskörében ellátandó feladatként határozza meg a gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások, továbbá a szociális szolgáltatások és ellátások biztosítását.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelezettségek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről. (Gyvt. 1. § (1) bekezdés)

Az egyes szakosított szociális és gyermekvédelmi szakellátási intézmények állami átvételéről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CXCI. törvény, amely rendelkezett 2013. január 1. napjától a gyermekvédelmi szakellátás, illetve a pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek és fogyatékos személyek szakellátási feladatainak állami átvételéről.

A Gyvt. végrehajtásáról szóló **149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet** a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatiról és működésük feltételeiről szóló **15/1998.(IV.30.) NM rendelet.**

A települési önkormányzat képviselő testülete rendeletben szabályozta a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint ellenőrzésének, szabályait, továbbá az Szt. rendelkezései alapján nyújtott ellátások kiegészítéseként meghatározott települési támogatásokat és azok jogosultsági feltételeit. Városunkban a települési támogatás és az önkormányzat által nyújtott egyéb szociális ellátások helyi szabályait **Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 2/2015.(II.10.) számú rendelete** (továbbiakban: Rendelet) tartalmazza.

A Gyvt. 29. § (1) bekezdésének felhatalmazása alapján **Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 12/2014.(V.12.) számú önkormányzati rendeletben** határozott a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról

2. Demográfiai adatok:

Miskolc az Észak-magyarországi régió legnagyobb városa. Jelentős központnak számít a közösségi élet szinte minden területén – gazdaság, közigazgatás (2013. január 1. napjától a Miskolci Járás székhelye), oktatás, egészségügy, tudomány stb. -, amelyhez megfelelő intézményi ellátottsággal rendelkezik, kiszolgálva a település vonzáskörzetében élőket is. Továbbá színes kulturális programokkal és aktív sportélet biztosításával igyekszik az itt élők és idelátogatók igényeit kielégíteni.

A városvezetés figyelemmel kísérve a lakosság szükségleteit, a különböző korosztályok igényeihez igazodva igyekszik mindenkiről megfelelően gondoskodni a kor elvárásainak megfelelően.

Miskolc területének nagysága a 2015. évi decemberi állapot szerint: 236,66 km², amelyből belterület: 54,12 km², külterület: 182,54 km². (Forrás: helyi adatgyűjtés.)
A népsűrűség: 673.96 fő/km².

Az állandó miskolci lakosként **2015. decemberében** 159.501 főt tartottak nyilván, ezen belül a férfiak száma 74.289 fő, a nőké 85.212 fő volt.

Természetes szaporodás:

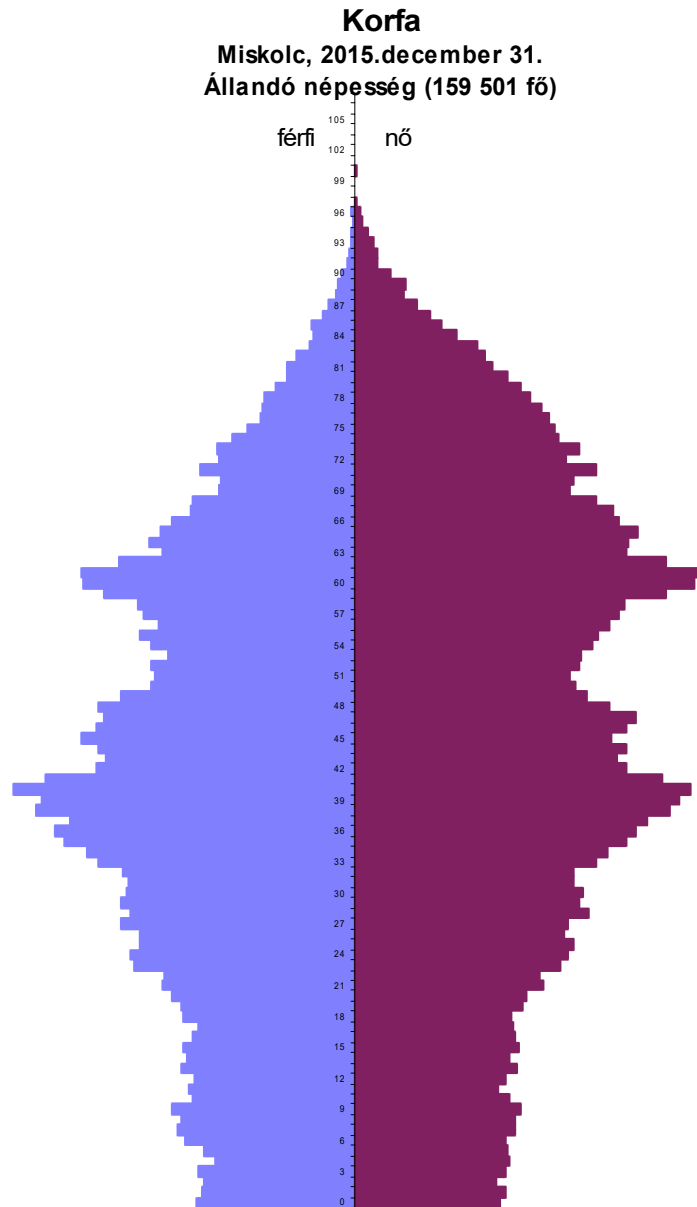
Év/fő	Élve születések száma:	Halálozások száma:	Természetes szaporodás:
2013	1366	2292	-926
2014	1345	2412	-1067
2015	1393	2307	-914

Forrás: Népszámítások nyilvántartási rendszer

A városban a tendencia évek óta azt mutatja, hogy a halálozások száma jóval meghaladja a születések számát, ezáltal természetes fogyásról beszélhetünk.

Bár a vándorlási különbözet száma az utóbbi években mindig negatív volt, 2015. évben az elvándorlások száma csökkent. Ez valószínűleg elsősorban a helyi munkaerő-piac javulásának köszönhető. A közfoglalkoztatásban dolgozókat nem számolva több mint 4000 új munkahely jött létre 2010. év óta Miskolcon, a városvezetés által kialakított kedvező, gazdasági beruházásokat ösztönző környezet létrehozásának eredményeként.

Továbbá a tervezett és megvalósított fejlesztési stratégiák célja az, hogy Miskolc egyre élhetőbbé váljon az itt lakók számára, komfortérzetüket javítva nőjön a város lakosság megtartó ereje.

A miskolci korfa alakja hagyma, amely a fogyó népesség jellemzője. A 2014. december 31.-i állapothoz képest nem változott. A keskeny alap, felfelé kicsit szélesedő forma a fiatalabb generációk fogyását és az idősebb korosztályok arányának növekedését tükrözi.

Az ábra a város népességének nem és kor szerinti megoszlását oly módon mutatja be, hogy a függőleges tengely jobb oldalán a nők, bal oldalán a férfiak számát ábrázolja egymásra helyezett szalagdiagramok formájában. Míg a fiatalabb korosztályoknál a nemek aránya kiegyenlítődő, az életkor előrehaladtával egyértelműen látható, hogy a nők magasabb száma jellemző.

A népesség összevont nem és korcsoport szerinti megoszlása Miskolcon 2015. decemberi állapot szerint főben meghatározva:

Nem/év	0-18	19-24	25-39	40-54	55-64	65-74	75-84	85-
Férfi	13.956	5.327	17.253	16.557	10.196	6.850	3336	814
Nő	13.213	5.082	16.830	17.394	12.982	10.606	7038	2067
Összesen	27.169	10.409	34.083	33.951	23.178	17.456	10374	2881

Forrás: Népesség nyilvántartási rendszer

A 2014. évi állapothoz képest a 0-18, 19-24 és 25-39 éves korcsoportok száma csökkent, míg a 40 év feletti korosztályokat képviselők száma egyértelműen növekedést mutat.

Öregedési index:

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2011	29494	22478	131
2012	29835	22265	134
2013	30123	22132	136
2014	30364	21890	139
2015	30711	21325	144

Forrás: HEP, Népesség nyilvántartási rendszer

Az öregedési index folyamatosan emelkedik, amely kedvezőtlen folyamat, ugyanis míg 2011-ben 100 fő 15 évesnél fiatalabb gyermekre 131 fő idős korú lakos jutott, 2015. évben már 144 fő.

A lakosság korösszetétele és öregedési indexének alakulása új kihívások elé állítja a társadalmat és valamennyi korosztályt alkalmazkodásra kényszeríti.

Új stratégiák kidolgozására van szükség, amelyek – a Kormány szintű döntések mellett (CSOK, GYED Extra, családi adókedvezmények stb.) - komplex módon elősegítik a családok gyermekvállalási kedvét, továbbá megtartják a városban az aktív, fiatalabb korosztályokat és biztosítják az idősebb korosztályok életminőségének megtartását is.

Fentiekre tekintettel az Önkormányzat ITS-ében és a 2015. évben készült ITP-jében -, amely a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) forrásai Miskolcon történő felhasználása tervezéséről szól -, prioritást élvező területként szerepel ezért **a családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése, a humán ellátórendszer infrastruktúrájának korszerűsítése.**

3. Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

3.1. A Gyvt. által az önkormányzat részére kötelező feladatként előírt pénzbeli és természetbeni ellátások ismertetése

A szociális és gyermekjóléti ellátások feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjukért viselt felelősségen túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.

A Gyvt. meghatározza az Önkormányzat által kötelezően nyújtandó pénzbeli és természetbeni ellátások körét, amelyek **2015. évben a következők voltak:**

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- pénzbeli ellátás,
- óvodáztatási támogatás (2015.09.01-től megszűnt).

2014. évhez képest jelentős változásnak tekinthető, hogy a gyermekek 3 éves kortól való kötelező óvodai beiratása következtében **az óvodáztatási támogatás okafogyottá vált, így 2015. szeptember 1. napjától törvényi szabályozása hatályon kívül helyezésre került.**

2015. évben megszűnése előtt még utolsó alkalommal 191 fő részére 2 520 000 Ft összegű támogatás került kiutalásra ezen a jogcímen.

További jelentős változás a Gyvt.-ben 2016. január 1. napjától, hogy különös jelentőségét hangsúlyozva új, külön alcímként került szabályozásra **a gyermekétkeztetés**, részletezve az intézményi, az ingyenes és kedvezményes intézményi és a **szünidei gyermekétkeztetés** feltételeit.

A szünidei gyermekétkeztetés bevezetésével minden települési önkormányzatnak kötelezően biztosítani kell a gyermekek egyszeri meleg étellel való ellátását a tanítás nélküli munkanapokon is.

3.1.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság

A Gyvt. 19. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy **a gyermek szociális helyzete alapján jogosult**

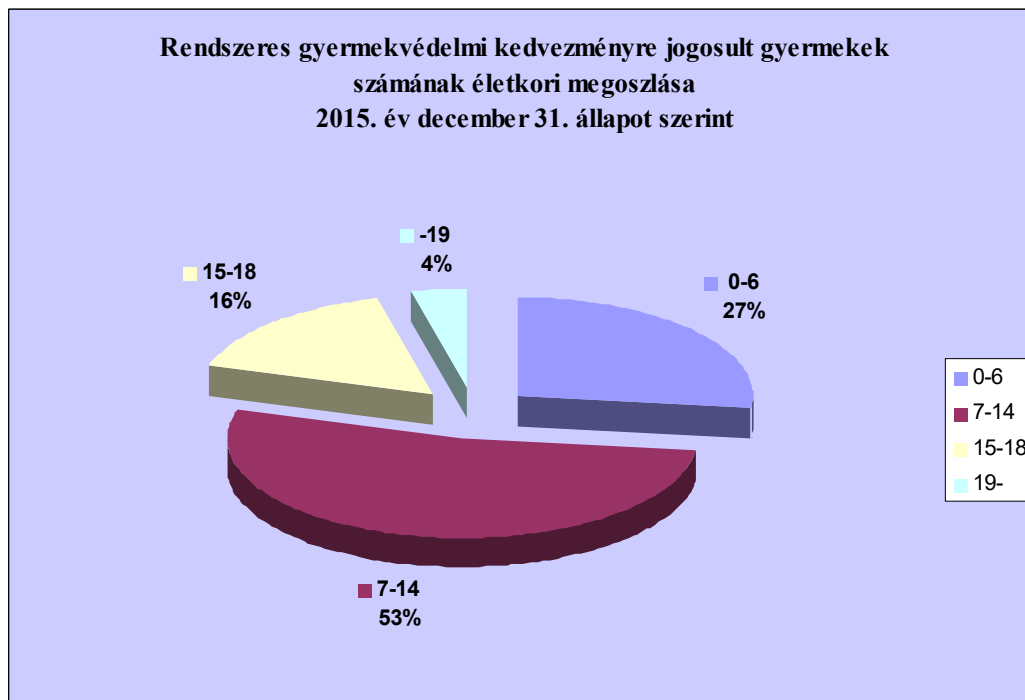
- a törvényben meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek (2016. január 1. napjától – ha megfelel a Gyvt. 21/C. §-ában foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetésnek) igénybevételére,
- évente kétszer természetbeni támogatásra Erzsébet utalvány formájában (alkalmanként 5800.-Ft összegben), amelyet ruházat, élelmiszer, tanszer vásárlásra használhat fel, és
- külön jogszabályokban meghatározott egyéb kedvezményekre (ingyenes tankönyv, a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet megállapításának alapja, a közműfejlesztési támogatás és védendő fogyasztói státusz megállapítása)

A jogosultság megállapítása jövedelemhatárhoz - az öregségi nyugdíjminimum legkisebb összegének (továbbiakban: nyugdíjminimum) 130%-hoz, egyes kivételes esetekben 140%-hoz - kötött, továbbá a család vagyoni helyzetét is vizsgálni szükséges.

A Hivatal Egészségügyi és Szociális Osztályának munkatársai a gyermekvédelmi kedvezmény iránt érdeklődő ügyfeleknek minden esetben segítőkészen, ügyfélbarát módon adtak teljes körű felvilágosítást az ügyintézés során.

Nyilvántartásunk szerint 2015. december 31. napján 5098 fő volt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult. Az év során 297 fő kérelme került elutasításra.

2010. évben 8597 fő gyermek részesült a kedvezményben, 91 esetben kellett a kérelmet elutasítani. Összevetve a 2010. és 2015. év adatait, elmondható, hogy csökkent a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, amelynek elsődleges indoka a növekvő foglalkoztatottság, amely a jövedelmi viszonyokban változást eredményezett.

Forrás: KSH-nak készített statisztika

3.1.2. Pénzbeli ellátás

A Gyvt. 19. § (1a) bekezdése alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt – tartásra köteles – hozzátartozó havonta a nyugdíjminimum legkisebb összege 22 %-ának megfelelő mértékű pénzbeli ellátást kap, ha nyugellátásban, vagy a jogszabályban felsorolt egyéb járandóságban részesül.

Pénzbeli ellátásban 2015. évben átlagosan havonta 4 fő részesült.

3.2. Gyermekétkeztetés

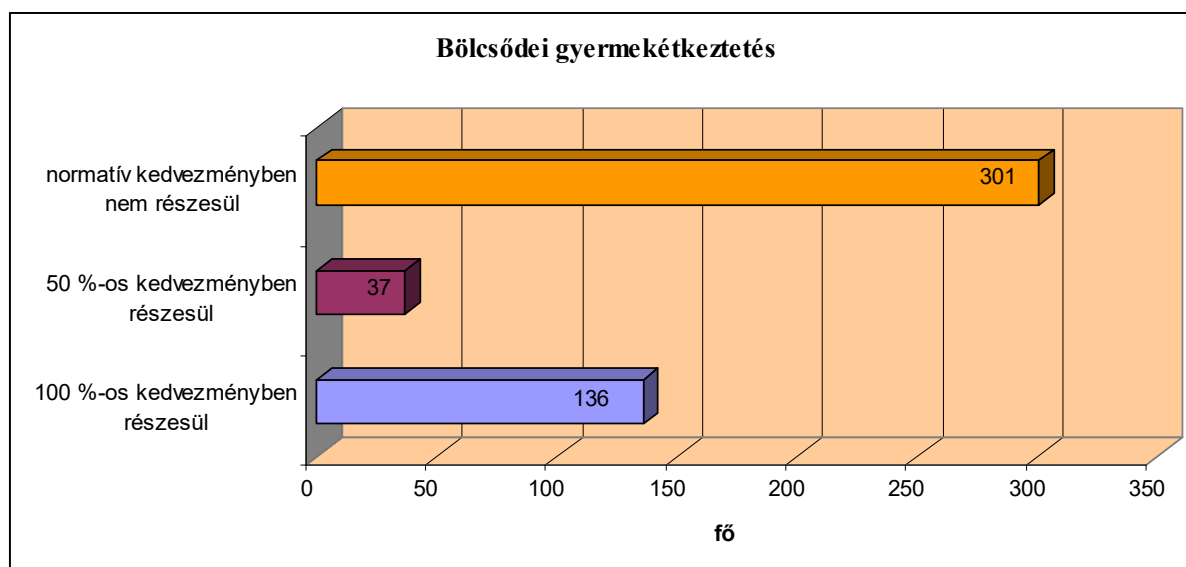
Az intézményekben a kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok

Miskolcon 2015. évben minden nevelési és oktatási intézményben biztosított volt a gyermekek étkeztetése.

3.2.1. Bölcsődei étkeztetésre vonatkozó adatok

A bölcsődei étkeztetést 2015. évben minden intézmény saját konyhával oldotta meg. A gyermekek napi háromszori étkezésben részesülnek.

2015. évben normatív kedvezményben nem részesülők száma 301 fő, 100 %-os normatív kedvezményben részesülők – tekintettel arra, hogy gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak - száma 136 fő, 50 %-os étkezési térítési díj kedvezményre jogosultak – nagycsaládosok, tartósan beteg gyermekek – száma 37 fő volt (2015.01-08. hónapig). Miskolcon 2015. évben összesen 474 fő gyermek részesült bölcsődei étkeztetésben. Pozitív kormányzati döntés következtében 2015. szeptember 1-jétől az étkezést ingyenesen igénybe vevő gyermekek száma többszörösére emelkedett.

3.2.2. Az óvodákra, általános iskolákra, középfokú oktatási intézményekre és kollégiumokra vonatkozó adatok:

A Miskolci Közintézmény-működtető Központ (továbbiakban: MKMK) 2015. évben 10.982 fő 3-18 éves korú gyermek étkeztetését biztosította. A feladatellátási helyek száma: 75 db volt, ebből főzőkonyha 20 db. A főzőkonyhák közül 19-et az MKMK üzemeltetett, 2015. október 31. napjáig 1 főzőkonyhát a Miskolci Nyitnikék Óvoda.

A tálalókonyhák száma: 55 db volt.

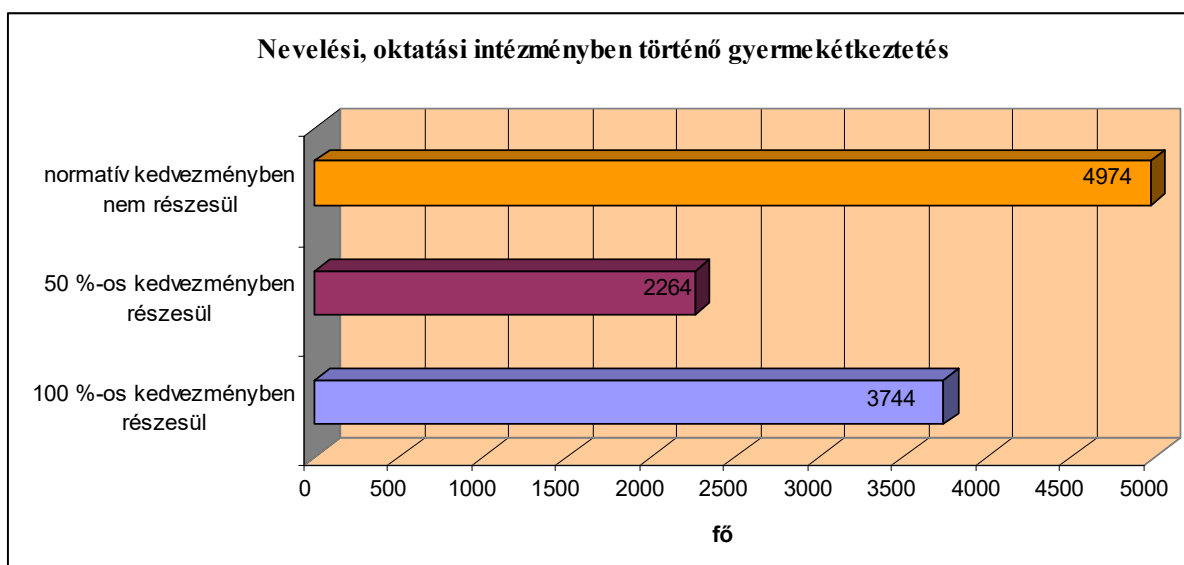
Az óvodai, az általános iskolai és kollégiumi ellátás során napi háromszori étkeztetést vehettek igénybe a gyermekek.

Szociális alapú bontásban 2015. évben – intézmény típusonként – az alábbiak szerint alakult a gyermekétkeztetésben résztvevők száma:

Intézmény típus	100%-os kedvezményben részesülők száma /fő	50%-os kedvezményben részesülők száma/fő	Teljes térítési díjat fizetők száma/fő	Összesen:
Óvodák	1477	282	1307	3066
Általános iskolák	2240	1129	2704	6073
Gimnáziumok	7	331	655	993
Szakközépiskolák	6	213	191	410
Szakiskolák	4	91	3	98
Kollégiumok	10	218	114	342
Összesen	3744	2264	4974	10982

Forrás: MKMK

Az ingyenes étkeztetésben részesülő gyermekek száma emelkedett az elmúlt öt évben. Köszönhetően a kormányzati intézkedésnek, amely kiterjesztette az ingyenes étkezés lehetőségét az általános iskolák 8. évfolyamáig.

3.2.3. Gyermekétkeztetés a hatályos rendelkezések alapján

A Gyvt. jelenleg hatályos 21. §-a alapján természetbeni ellátásként a gyermek részére életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére abban az intézményben ahol napközben gondozása, nevelése, oktatása zajlik.

A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat **a szünidei gyermekétkeztetés keretében** a szülő, törvényes képviselő kérése alapján a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben

részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja a jogszabályban felsoroltak szerint (az őszi, téli és tavaszi szünet valamennyi munkanapján, a nyári szünetben legalább 43 munkanapon).

2016. év március hónapjában – tavaszi szünetben - került sor először a **szünidei étkeztetés lebonyolítására**, amelyet a **Polgármesteri Hivatal Egészségügyi és Szociális Osztálynak** hatékony szervezéssel problémamentesen és gördülékenyen sikerült megoldania. A szülők részére - őket otthonukban felkeresve - a MESZEGYI család gondozói nyújtottak segítséget az igénybevitelhez szükséges nyilatkozatok értelmezéséhez és kitöltéséhez. A beérkezett kérelmek alapján minden jogosult gyermek az otthonához legközelebb eső intézményben vehette igénybe ezt az új támogatási formát.

3.3. Az Önkormányzat rendeletében - önként vállalt – pénzbeli és természetbeni ellátások ismertetése

A Gyvt. 18. § (2) bekezdése felhatalmazza a települési önkormányzat képviselő-testületét, hogy a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel egyéb pénzbeli és természetbeni támogatásokat állapíthasson meg.

Mivel az Önkormányzat kiemelten fontosnak tartja a gyermeket nevelő családok, ezáltal a gyermekek szociális biztonságának megőrzését, ezért **a 2015. március 1. napjától hatályos Rendeletében** kifejezetten a gyermekek és fiatal felnőttek támogatásának céljából az alábbi támogatási formákat határozta meg.

3.3.1. Fiatalok önálló életkezdési támogatása:

Életkezdési támogatásra jogosult az a gyermek, akinek gondozó szülője – a gyermek megszületése előtt legalább egy évvel már – Miskolc közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkezett és akinek a nevére Start-számlát nyitottak. A támogatás összege egyszeri: 20.000.-Ft, amellyel - a szülő kérelmére - az Önkormányzat a Start-számla összegét a kincstári és természetes személy általi befizetésektől függetlenül kiegészíti.

A támogatás megállapítása nem szociális rászorultságtól függ, hanem alanyi jogon – jövedelem és vagyonvizsgálat nélkül - adható, jelezve, hogy az Önkormányzatnak mennyire fontos a gyermekvállalás támogatása, ezáltal a népesség demográfiai összetételének kedvezőbb alakulása.

3.3.2. Gyermekétkeztetés térítési díj kedvezménye:

A Gyvt. 151. § (5) bekezdésében meghatározott normatív kedvezményeken felül további kedvezmény állapítható meg annak a Miskolc közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező gyermeknek, akinek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem összege nem haladja meg a nyugdíjminimum 150 %-át.

Ez a támogatási forma bővíti a gyermekétkeztetést kedvezményesen igénybe vehetők körét, mivel az előírt jövedelemhatár magasabb a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság esetében meghatározottnál, vagyonvizsgálat sincs, így még több gyermek juthat egészséges, tápláló ételhez.

3.3.3. A menetrend szerinti helyi tömegközlekedés igénybevételéhez biztosított támogatás:

A Rendelet szerint utazási kedvezményre jogosult a Miskolc közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező, az oktatási-, nevelési intézmény azon alsó tagozatos tanulója, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy akinek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem összege nem haladja meg a nyugdíjminimum 150 %-át. A támogatás mértéke a gyermekvédelmi kedvezményben részesülők részére a mindenkori tanuló bérletszelvény ellenértékének 100%-a, az egy főre eső jövedelem alapján részesülők számára a mindenkori tanuló bérletszelvény ellenértékének 70%-a. A támogatás készpénzben történő kifizetésére – utólag –, az előző havi bérletszelvény intézménybe történő leadása ellenében, azzal egyidejűleg kerül sor.

A támogatás megállapításának célja, hogy az Önkormányzat elősegítse többek között az oktatási-, nevelési intézmények megközelítését a szociálisan rászoruló, gyermekek részére, ezzel is biztosítva a közoktatási esélyegyenlőség megvalósulását.

3.3.4. Ifjúságvédelmi támogatás

Az ifjúságvédelmi támogatás a szociálisan hátrányos helyzetben lévő, felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató fiatal felnőttek részére nyújt havonta rendszeres anyagi segítséget, ezzel növelve esélyüket a továbbtanuláshoz. A támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 25%-a.

3.3.5. Rendkívüli települési támogatás

Az Önkormányzat a helyi Rendelet alkotása során a rendkívüli települési támogatásra vonatkozó rendkívüli élethelyzetek meghatározásakor tekintettel volt a gyermekek érdekeire is. Támogatja az egy év alatti gyermek egészséges fejlődésének biztosítása érdekében az arra rászorult családok számára a vitaminok, tápszer, stb. megvásárlását.

A Gyvt. a családjából kiemelt gyermek számára speciális jogokat állapít meg, így azt a jogát, hogy korához, szükségleteihez igazodó teljes körű ellátásban részesüljön. Ennek érdekében biztosítani kell, hogy a gyermek a személyes kapcsolatait a családjából történt kiemelés követően is ápolhassa, ezért ehhez az Önkormányzat anyagi segítséget nyújt a kapcsolattartásra jogosult szülők részére.

Az egyes támogatási formákra való jogosultságok megállapításának száma

Támogatási formák:	2015. év	Az önkormányzat által kiutalt éves összeg Ft-ban:
Fiatalok önálló életkezdési támogatása	172	3 440 000
Gyermekétkeztetési térítési díj kedvezménye	60	802 000
A menetrend szerinti helyi tömegközlekedés igénybevételéhez biztosított támogatás	470	3 319 000
Ifjúságvédelmi támogatás	106	9 070 140

Forrás: Miskolc M.J.V. PH. Szociális nyilvántartó rendszere

4. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

Az Önkormányzat a Gyvt. 15. § (2) bekezdésében felsorolt személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokat 2015. évben továbbra is a Miskolc Környéki Önkormányzati Társulás fenntartásában működő MESZEGYI útján szolgáltatta.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- 1. a gyermekjóléti szolgáltatás,**
- 2. a gyermekek napközbeni ellátása,**
- 3. a gyermekek átmeneti gondozása.**

Az intézmény tevékenységi körébe tartozó feladatok:

- gyermekjóléti szolgáltatás/központ,
- családsegítés, adósságkezelési szolgáltatás (a 2015. március 1. előtt megállapított szolgáltatások jogosultjai részére kapcsolattartás, tanácsadás),
- gyermekek napközbeni ellátása: bölcsődei ellátás,
- szociális étkeztetés,
- házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (2016. január 31. napjáig),
- támogató szolgáltatás,
- közösségi pszichiátriai ellátás,
- pszichiátriai betegek nappali ellátása,
- időskorúak átmeneti ellátása,
- átmeneti gondozás: gyermekek és családok átmeneti otthona.

A MESZEGYI-ben – szakmai és finanszírozási szempontok mentén – feladatsoportonként önálló szervezeti egységek (igazgatóságok) kerültek létrehozásra, melyek között egyértelműen elkülönülnek az alap- és szakellátási feladatok, illetve a különböző célcsoportokat érintő – ezáltal eltérő szakmai kompetenciákat igénylő – feladatok.

Az integrált intézmény szakmai feladatellátását az igazgató irányításával 2014. január 1. napjától 5 szakmai igazgatóság (4 szakterületi és 1 stratégiai) biztosítja a szakmai igazgatóhelyettes közvetlen vezetése mellett. Valamennyi támogató funkció – a létrejött gazdasági igazgatóságon kapott helyet, amely gazdasági igazgatóhelyettes irányításával működik.

Szervezeti felépítés:

1. Családsegítés és Gyermekjóléti Alapellátások Igazgatósága

Gyermekjóléti szolgáltatás/központ és családsegítés, adósságkezelési tanácsadás feladatait ellátó telephelyek, szolgáltatás céljára nyitva álló helyiségek:

- Arany János úti Területi Szolgáltatási Központ (családsegítés, gyermekjóléti központ) (3530 Miskolc, Arany J. u. 37. – székhely)
- Kassai úti Területi Szolgáltatási Központ (családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás) (3526 Miskolc, Kassai u. 19.)
- Avasi Területi Szolgáltatási Központ (családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás) (3529 Miskolc, Szentgyörgy u. 42-44.)
- Diósgyőr-Vasgyári Területi Szolgáltatási Központ (gyermekjóléti szolgáltatás) (3533 Miskolc, Jedlik Ányos u. 3/a.)
 - Percési Területi Iroda (családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás) (3518 Miskolc, Bollóalja u. 115)

Átmeneti gondozás telephelye:

- Gyermek Átmeneti Otthona
(Miskolc, Egyetem u. 1.)
- Családok Átmeneti Otthona
(Miskolc, Egyetem u. 1.)

2. Gyermek Napközbeni Ellátása – Bölcsődei Igazgatóság

Bölcsődei telephelyek:

- Napsugár Bölcsőde (3527 Miskolc, Selyemrét u. 36.)
- Dobó Katica Bölcsőde (3530 Miskolc, Hadirokkantak út. 26.)
- Petneházy Bölcsőde (3525 Miskolc, Petneházy u. 10 – 12.)
- Kilián Bölcsőde (3534 Miskolc, Könyves Kálmán u. 31.)
- Heim Pál Bölcsőde (3526 Miskolc, Kassai utca 19.)
- Margaréta Bölcsőde (3532 Miskolc, Bokréta u. 1.)
- Diósgyőri Bölcsőde (3534 Miskolc, Kuruc utca 65./a)
- Katica Bölcsőde (3529 Miskolc, Szilvás út 39.)
- Mesemalom Bölcsőde (3525 Miskolc, Dózsa György utca 36.)
- Napraforgó Bölcsőde (3524 Miskolc, Hajós A. u. 1.)

Az intézmény a gyermekvédelem területén gyermekjóléti alapellátásokat és gyermek napközbeni ellátását az alábbi működési területen biztosítja:

- gyermekjóléti központ/szolgáltatás: Miskolc város közigazgatási területén, és 17 Miskolc környéki település - Bükkzentkereszt, Répáshuta, Kistokaj, Harsány, Sajóbáony, Szirmabesenyő, Sajóvamos, Sajósenye, Sajókeresztúr, Sajóecseg, Mályi, Nyékládháza, Nagycséc, Muhi, Sajóörös, és 2014. szeptember 24-től Ónod és Sajólád - közigazgatási területén,
- családok átmeneti otthona: 2014. március 31-ig Miskolc város közigazgatási területe, 2014. április 1-jétől Miskolc, valamint az intézmény által feladatellátást biztosított 22 Miskolc környéki település - Bükkzentkereszt, Répáshuta, Kistokaj, Harsány, Sajóbáony, Szirmabesenyő, Sajóvamos, Sajósenye, Sajókeresztúr, Sajóecseg, Mályi, Nyékládháza, Nagycséc, Muhi, Sajóörös, Berzék, Böcs, Emőd, Köröm, Sajóhidvég és 2014. szeptember 24-től Ónod és Sajólád - közigazgatási területén,
- gyermek átmeneti otthona: 2014. március 31-ig Miskolc város közigazgatási területe, 2014. április 1-jétől Miskolc, valamint az intézmény által feladatellátást biztosított 22 Miskolc környéki település – Bükkzentkereszt, Répáshuta, Kistokaj, Harsány, Sajóbáony, Szirmabesenyő, Sajóvamos, Sajósenye, Sajókeresztúr, Sajóecseg, Mályi, Nyékládháza, Nagycséc, Muhi, Sajóörös, Berzék, Böcs, Emőd, Köröm, Sajóhidvég és 2014. szeptember 24. Ónod és Sajólád közigazgatási területén,
- bölcsődei ellátás: Miskolc város közigazgatási területén 10 bölcsődén keresztül.

4.1. Gyermekjóléti alapellátások – Gyermekjóléti Központ/Szolgáltatás

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, a családban történő nevelésének elősegítését, a veszélyeztetettség megelőzését és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, valamint a gyermek családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti központ olyan meghatározott feltételekkel rendelkező gyermekjóléti szolgálat, amely az általános szolgáltatásokon túl speciális szolgáltatásokat is nyújt (kapcsolattartási ügyelet, kórházi szociális munka, utcai és lakótelepi szociális munka, készenléti szolgálat).

Az ellátási terület gyermekvédelmi jellemzői:

Az intézmény ellátási területe gyermekvédelmi szempontból változatlanul nagyon vegyes képet mutat. A lakótelepi és családi-házassági övezetek mellett, a város több részén, szinte mindegyik Területi Szolgáltatási Központ ellátási területéhez kapcsolódóan megjelennek a telep jellegű bel-, és külterületi lakóövezetek is.

A telep jellegű lakóövezetekben a veszélyeztetettség több tényezőtől fakad, a családok ingerszegény lakókörnyezetben, sok esetben komfort nélküli lakásokban élnek, ahol nincs minden közmű kiépítve és a lakások jelentős része rossz állapotú.

Az ilyen körülmények között lévő családok gyakran szerény anyagi körülmények között élnek. A gyakori többgenerációs együttélés miatt, a szegénységből fakadóan a családok nehezen tudják gyermekeiket ellátni a szociális ellátó rendszer segítségével. A gyermekek nagy többsége a meleg ételt valószínűsíthetően az iskolai vagy óvodai ingyenes étkeztetésben kapják meg.

Az ellátási terület telep jellegű lakóövezeteiben az iskolai hiányzások problémája 2015-ben is jelen volt, de az előző évekhez képest alacsonyabb számban. Tartósnak mondható ez a pozitív változás a jogszabályi rendelkezések következtében, mert az iskoláztatási támogatás megvonásának lehetősége a gyermek oktatásban való részvételét segíti elő.

A telep jellegű lakóövezetekben megjelennek a 18 év alattiak által elkövetett szabálysértések, bűncselekmények, illetve a deviáns magatartásformák, mint a dohányzás és kábítószer fogyasztás. Ez jelzés a gyermekvédelem számára, hiszen ezek a magatartásformák egyre fiatalabb korban fordulnak elő.

A gyermekjóléti szolgáltatásban dolgozó szakemberek – ismerve a terület problémáját - nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra, különösen a nyári napközis táborok, városismereti tanulmányi kirándulások szervezésével.

MESZEGYI 2015. évi egyéni esetkezelése

Egyéni esetkezelés – családgondozás					
2015					
szervezeti egység	alapellátásban történő családgondozás	védelembe vétel melletti családgondozás	utógondozás	szakellátásban lévő gyermek családjainak gondozása	Összesen
Arany J. úti Területi Szolgáltatási Központ	544	98	-	83	725
Kassai úti Területi Szolgáltatási Központ	352	102	-	58	512
Avasi Területi Szolgáltatási Központ	736	127	-	195	1058
Diógyőr- Vasgyári Területi Szolgáltatási Központ	484	101	-	76	661
Perecesi Iroda	470	86	-	68	624
Kistérségi feladatellátás	330	100	2	31	463
Intézmény összesen	2916	614	2	511	4043

4.1.1. A Területi Szolgáltatási Központok (a továbbiakban: TSZK) bemutatása szakmai beszámolójuk alapján:

4.1.1.1. Ellátási terület

Ellátási területek				
Arany János úti TSZK	Kassai úti TSZK	Avasi TSZK	Diósgyőr Vasgyári TSZK	Diósgyőr Vasgyári TSZK Perecsesi Iroda
<ul style="list-style-type: none"> - Belváros a Károly utcáig, - Petneházy utca és vonzaskörzete - Búza tér és környéke, - Gizella utca és környéke, - Békeszálló telep, - Tetemvár - Miskolc-Martin-kertváros, Miskolc-Szirma 	<ul style="list-style-type: none"> - Bábonyibérc, - Rózsás dűlőtől Bandzsalgó dűlőig behatárolt külterület, - Jókai lakótelep, - Szondi György telep – Csorbatelep, - Selyemréti lakótelep, - Szentpéteri kapu, - Arany János téri lakótelep, - Vologda lakótelep, - Zsarnai telep – Repülőtér 	<ul style="list-style-type: none"> - Avas városrész, - Hejőcsaba, - Görömböly, - Tapolca, - Csermőkei út, - Pingyom, - Avasalja, - Kisavas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Diósgyőr-Vasgyár, - Bulgárföldi lakótelep, - Komlóstető, - Kilián városrész, - Lyukóvölgy, - Berekalja, - Majláth, - Lillafüred, - Ómassa – Jávorkút, - Bükkszentlászló 	<ul style="list-style-type: none"> - Perecses, Lyukóvölgy Perecsesel kapcsolódó oldala, - a város északi területe a Dorottya utcától a Maros utcáig, - Diósgyőr városrész.

4.1.1.2. Személyi feltételek

A szakmai munkacsoportokban – az Arany János úti TSZK-ban dolgozó 1 fő munkatárs kivételével, aki jelenleg is szakirányú felsőfokú képzésben vesz részt - minden dolgozó végzettsége megfelel az NM rendeletben foglaltaknak.

A Kassai úti TSZK-ban a tavalyi évben 1 fő családgondozóval bővült a csoport.

Az év közben történt tartós távolléteket, személyi változásokat helyettesítéssel, belső átcsoportosítással, új munkatárs felvételével oldották meg a szakmai munka zavartalan működése érdekében.

4.1.1.3. Tárgyi feltételek

A MESZEGYI székhelye és az ellátottak számára nyitva álló helyiségei (TSZK-k) határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkeznek.

A négy TSZK és a Perecesi irodája úgy kerültek kialakításra, hogy tömegközlekedési eszközökkel könnyen megközelíthetőek legyenek, továbbá épületeinek építészeti megoldásai biztosítsák az akadálymentes közlekedést. Az egyes épületek bútorzata, berendezési és felszerelési tárgyai megfelelnek az ellátottak életkori sajátosságainak, egészségi és mozgásállapotának, közösségi rendezvények lebonyolítására alkalmasak.

Az egyes épületek alapterületben, a helyiségek számában, nagyságában, felszereltségben mutatnak ugyan eltérést, azonban a kliensek fogadása mindenütt megfelelő módon biztosítható.

A kliensforgalom nagysága miatt a fogadó helyiségek – amelyek csoportszobák is egyben – koordinált kihasználása, működtetése – különösen a hosszú, szerdai nyitvatartási napokon – továbbra is összehangolt szervezési feladatot jelent az Arany János úti TSZK-nál. A Diósgyőr-Vasgyári TSZK-ban a kis alapterületű fogadóhelyiségekben néha zsúfoltság tapasztalható a feladatellátásban.

Az Avasi TSZK épülete az Avasi városrész rehabilitációs pályázati programja megvalósításának egyik helyszínéül is funkcionál, de helyet biztosít egyéb intézményi programok megvalósítására is a városrész lakosai számára.

2015. szeptemberében a Kassai úti TSZK-ban is kialakításra került az egyik épületrész átalakítását követően a Közösség Tér.

4.1.1.4. Szakmai munka

Az **alapellátás keretein belüli** családgondozás továbbra is csak azoknál a családoknál eredményes, ahol a szülő maga is fontosnak tartja, hogy a gyermekével kapcsolatos veszélyeztetés megszűnjön, illetve képes erőt, energiát fektetni, hogy megfeleljen annak a társadalmi elvárásnak, amely szerint a gyermek érték, nevelését gondozását elsősorban a családnak kell biztosítani. Az **egyéni esetkezelés** a családdal történő önkéntes vagy kötelezett megállapodás alapján, általában egy hosszabb gondozási folyamatot felölelve történik. A **védelemben vétel** azokban az együttműködő családokban hoz eredményt, ahol a családot és a gyermeket motiválni lehet a változásra.

A legtöbb esetben az alapellátás keretein belüli családgondozás elegendő a probléma megoldásához, havonta 1-4 alkalommal keresik fel a családokat. A családgondozás tervezett módon, határidő megállapításával történik. A családgondozónak az alapellátás során kísérletet kell tennie arra, hogy megnyerje a gyermeket, illetve szülője együttműködését. A TSZK a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében kapcsolatot tart az oktatási intézménnyel, a védőnővel, szükség esetén továbbirányít. Sok családnál alakul ki családi-kapcsolati konfliktus, melyeknek szemtanúi, illetve résztvevői lehetnek a családban élő gyermekek.

A **családlátogatások** során a szülőket gyermeknevelési, életmód – és életvezetési tanácsokkal látják el, mert ha a gyermek nem kap megfelelő mintát, nem lesz képes tekintettel lenni környezetére, könnyen sodródhat a disszocialitás felé. Fontos a szülők által a pozitív családmodell kiépítése, mivel a család értékközvetítő rendszer. A család épsége, az otthon érzelmi biztonsága adhat jó alapot az identifikációs folyamatok számára.

Az alapellátásban gondozott gyermekekre vonatkozó leggyakrabban előforduló esetek:

- leggyakoribb az iskolai hiányzás,

- iskolai magatartás,
- óvodák elsősorban a gyermekek hiányzása és higiénés problémái ügyében jeleztek,
- szülői elhanyagolás,
- 14 év felettiéknél a fiúk esetében a szabálysértések és bűncselekmény elkövetése jellemzőbb, lányoknál pedig a korai gyermekvállalás.

Gyermekek veszélyeztettségének okai a családdal való kapcsolatfelvételt követően:

- szülői elhanyagolás (főként a kisebb gyermekeknél),
- következetlen nevelési módszerek alkalmazása,
- kortárs csoport negatív hatása,
- szociális körülmények,
- lakhatási feltételeik veszélyeztetik a gyermeket,
- család negatív mintái,
- szocializáció hiánya,
- kamaszok normakövetési, nevelési problémái, bizonytalan szülői szerepek, és ezeknek való megfelelés hiánya,
- kamaszokban erőteljesebben jelenik meg a kortárscsoportnak való megfelelés,
- a szülők csökkent mentális képessége,
- a szülők alacsony iskolai végzettsége,
- családon belüli erőszak.

A védelemben vett gyermekeknél a védelemben vétel okai között szerepelnek:

- 0-10 éves gyermekeknél többségében a szülők elhanyagoló, súlyos elhanyagoló magatartása,
- nagyszámú (50 óra feletti) iskolai igazolatlan hiányzások,
- családon belüli bántalmazás,
- 14-15 éves fiatalok kisebb bűncselekményeket követtek el,
- a bűnelkövetés okai között meghatározó szerepet játszik a szocializációs minta, valamint a vagyonszerzés (mobiltelefonok, márkás ruhák eltulajdonítása),
- kortárs csoportok szerepének erősödése,
- lakhatási problémák
- csavargás

A védelemben vett gyermekek családjával kapcsolatban felmerült problémák:

- vannak családok, ahol a megállapodást nem tartották be, formálisan sem tettek eleget kapcsolattartási kötelezettségüknek,
- a kapcsolattartásnak eleget tesznek, de a megállapodásban vállaltak egyéb elemeit nem tartják be a szülők, és a gyermekük elhanyagolása, veszélyeztetettsége súlyosabb lett az eltelt időszak alatt.
- a szülők együttműködése tényleges, de a 16-17 éves gyermekeiket nem tudják kellően irányítani, a fiatalok részéről nincs együttműködés.

A gyermekvédelmi szakellátásba kerülés okai hasonlóak az előző időszakban tapasztaltaknál:

- szülő(k) negatív életvitele, (pl. szenvedélybetegségek)
- lakhatási probléma,
- gyermek súlyos elhanyagolása,
- családon belüli agresszió, bántalmazás,
- szülő pszichés problémája,

- bűncselekmények, szabálysértések elkövetése,
- gyermek felügyelet nélkül hagyása,
- fiatalok prostitúciója,
- fiatalok droghasználata.

Új jogintézményként került be a gyermekvédelembe a **megelőző pártfogás**, amely szorosabb együttműködést feltételez a pártfogók és a családgondozók között. A szakmai protokollok átgondolása érdekében szakmaközi megbeszélésekre került sor a pártfogókkal a témában.

4.1.1.4.1. Az egyes TSZK-k szakmai munkájának jellemzői:

Ebben a részben az egyes TSZK-k által megküldött, szakmai munkájukra vonatkozó beszámolókat anyagok kerülnek bemutatásra. Kiemelésre kerülnek az adott területen jellemzően, fajsúlyosan jelentkező feladatok.

Arany János úti TSZK:

Az egyéni esetkezelés, az individuális szociális munka területén, a 2015. évben 725 klienssel kerültek kapcsolatba, ez 17%-os csökkenést mutat a tavalyi évhez képest. 6 családgondozóra vetítve (120/ kliens/családgondozó) az esetszám nagyon magas, több mint háromszorosa a jogszabályban megállapított vetített számnak.

Önkéntes, a gyermek által történt kapcsolatfelvétellek nem kerültek sor az év folyamán, szülővel közösen 20 esetben jártak el. 1538 esetben más intézmény, jelzőrendszer, szervezet, hatóság irányította a TSZK-hoz a klienseket. 1407 alkalommal történt a klienssel a kapcsolatfelvétel családlátogatás keretében, valamint 68 felkérés érkezett környezettanulmány készítésére.

Anyagi nehézségek esetén információnyújtás, továbbirányítás, ügyintézésben való segítségnyújtás, adomány szervezés, amelyben a családgondozó elsődlegesen tenni tud, 3362 esetben valósult meg.

2015. évben esetmegbeszélés a jelzőrendszerrel 582 alkalommal valósult meg. Esetkonferencia megvalósítására 8 alkalommal került sor.

Gyermekpszichológusnál 43 alkalommal 79 gyermek jelent meg tanácsadáson.

Kassai úti TSZK:

Az esetek nagy részében a gondozás gyermekjóléti alapellátás keretein belül zajlott, ahol a szülő, a gyermek és a családgondozó közös megállapodás mentén dolgozott a jelzett vagy szülő által észlelt veszélyeztetettség megszüntetésén.

A legmagasabb számban a 6-13 éves korosztály érintett, de az alapellátásban gondozott gyermekeknél arányosan nő a veszélyeztetettek száma az életkor növekedésével.

A nevelésbe vett gyermekek aránya a területen csökkenő tendenciát mutat, a kiskorúak nagyobb százaléka több esztendeje az alapellátásban van.

A gyermekjóléti szolgálat elsősorban egyéni esetkezelés formájában végzi a gondozási tevékenységet, az esetszám miatt a csoportos tevékenységek kisebb számban jelennek meg a szolgáltatási palettán. Továbbra is kiemelt szerepet szánunk a preventív jellegű tevékenységeknek, így táborokat és játszóházakat szervezünk az ellátási területen élő gyermekek számára.

A kisgyermekes családnyák és gyermekeik számára továbbra is havonta baba-mama klubot, illetve óvodás korú gyermekek és szüleik számára kreatív foglalkozásokkal és beszélgetéssel

egybekötött foglalkozásokat tartanak. Az új közösségi térben megnyitották a könyvcseré pontot, havi rendszerességgel baba-mama börzét, játszóházat működtetnek.

A védelemben vételek nagy százaléka továbbra is az 50 óra igazolatlan mulasztás miatt jelenik meg, elsősorban tizenéves tanulóknál. Gyermekpszichológusnál 62 alkalommal 49 gyermek jelenet meg tanácsadáson, jogi tanácsadást 56 alkalommal vettek igénybe a kliensek.

Avasi TSZK:

Az észlelő és jelzőrendszerrel való kapcsolat kialakult, egy-egy jelzőrendszeri körrel való hatékonyabb együttműködés érdekében a felelősök kijelölése megvalósult. A családgondozó feladata az észlelő- és jelzőrendszer tagjaival a kapcsolatot felvenni, hatékony együttműködést kialakítani és megkeresések kapcsán egyéni esetmunkát végezni.

Pozitív tapasztalat az elmúlt évben nevelésbe vett gyermekek esetén, hogy a vérszerinti szülők a kapcsolattartás során kérik a szolgálat segítségét.

Az elsődlegesen hozott problémákat a család és szülő életvitele, a szülői elhanyagolás, és a gyermek magatartás-, és teljesítményzavara határozza meg.

2015-ben 39 alkalommal rendeztek esetkonferenciát, főleg egy-egy családgondozási megakadás, védelemben vételi javaslatétel kapcsán.

A nevelésbe vett gyermekek esetében a vérszerinti család látogatása legtöbbször a gyermekvédelmi gyámmal történik. Előfordul az is, hogy a nevelőszülői tanácsadó is bekapcsolódik ezekbe a családlátogatásokba, különösen az új átmeneti nevelésbe vételek esetén. Gyakori probléma, hogy amikor a gyámhatóságtól felkérést kapnak környezettanulmány készítésére, a család nem lelhető fel a megadott címen.

2015-ben 7 alkalommal szakmaközi megbeszélést tartott az intézmény az általános iskolák, a középiskolák, hatóságok, segítő civil szervezetek, önkéntességben érintett szervezetek, és a drogproblémában érintett szervezetek számára. Nagy segítséget jelentett, hogy minden témát szakértők vezettek be és kezdeményeztek beszélgetést, több megállapodás született a gyermekvédelmi problémák hatékony megoldására. Iskolai szakmai műhelyt hoztak létre, amelybe a szervezeteket és a tanodát is bevonták. Ennek hatására több intézmény jelezte, hogy igényelnék a szociális munkát az intézményben.

Különösen nagy hangsúlyt kapott a drogprobléma kezelése az Avason, amelyen számos drogkérdésben érintett szakember és szervezet részt vett, és megfogalmazódott az Avasi KEF megalakítása, amely a városrészeire vonatkozóan megfogalmazta a drogstratégiai irányokat, kijelölt konkrét feladatokat.

A Drogambulancia Alapítványtól 2 heti rendszerességgel addiktológiai konzultánsok fogadóórát tartanak a szolgálatnál.

Diósgyőr-Vasgyári TSZK:

Az előző évekhez hasonlóan a legtöbb gondozott a 6-13 éves korosztályból került ki. Az óvodák többet segítenek az elhanyagoltabb gyermekkel kapcsolatban, viszont az iskolákban erre nincs mód, ott ezeket a problémákat nehezebben tudják kezelni.

A családjukból kiemelt gyermekek szüleivel folytatott családgondozás során a fizikai feltételek megteremtése mellett különösen az érzelmi kötődés fenntartását, megerősítését (egyes esetekben kialakítását) tartják közvetlen célnak. A családgondozók szerint ezzel válhatnak a szülők motiválttá arra, hogy alkalmas élet- és lakókörülményeket teremtsenek a

gyermek családjába történő visszahelyezéséhez. A kiemeléstartól a vérszerinti családba való visszahelyezésig tartó folyamat fontos szakasza az időszakos kapcsolattartás.

Családjából kiemelt gyermekek szüleinek gondozásával kapcsolatos tapasztalatok:

- ezek a szülők életkörülményeiken változtatni nem tudnak, nehezen motiválhatóak,
- a gyermekek családba történő visszagondozás továbbra is elenyésző,
- azokat a feltételeket nem tudják megteremteni - még segítséggel sem -, amelyek eredményeként a gyermek, vagy gyermekek visszahelyezhetővé válnak a családjukba; még a gyermek látogatása is olyan nehézséget jelent sokuk számára, amelyet anyagi lehetőségeik, illetve hozzáállásuk nem tesz lehetővé,
- azokkal a szülőkkel, akik megfelelően motiválhatóak, kapcsolatot tartanak és a gondozási- nevelési terv szerint folyamatosan egyeztetik a visszakerülés feltételeit, és segítséget nyújtanak a feltételek teljesítésében,
- különösen ott eredménytelen a visszagondozás - ez többségében a súlyos elhanyagolásban érintett gyermekek esetében igaz -, ahol a szülői ház körülményeihez képest lényegesen jobb körülmények közé kerül a gyermek, és bekerülést követően jól érzi magát,
- több esetben rendkívül nehéz tartani a kapcsolatot a szülőkkel, mert folyamatosan változtatják lakhelyüket és ezt nem jelzik a családgondozónak,
- sok esetben a kiemelést követő 1-2 hétig tartják csak fontosnak, hogy visszakapják a gyerekeket, nem teszik meg a szükséges lépéseket a helyzet rendezése érdekében.

Fontos részét képezi munkájuknak az esetkonferenciák megtartására, többször találkoztak olyan esettel, amelyek megoldásához szinte nélkülözhetetlenek az ilyen találkozók megtartása.

Az esetek kapcsán több szakember is kapcsolatba kerül a családdal, akik ilyenkor közösen tudnak egyeztetni annak érdekében, hogy olyan megoldásokat találjanak, amelyek előre viszik az ügyeket.

Diósgyőr Vasgyári TSZK - Perecesi Iroda:

A családok problémái az esetek többségében nem önmagukban jelennek meg, hanem halmozottan fordulnak elő.

A családgondozók többnyire a klienseket otthonukban keresték fel, a gyermekvédelmi hatósági ügyintézésben is közreműködtek. A gondozásban nem részesülő gyermekek családjai leggyakrabban információt kértek. A segítő beszélgetéseket igénylő gyermekek, családok száma 1775 volt. Információnyújtás 1290 esetben történt, amelyek szakmai ismereteket nyújtó tanácsok voltak.

A családgondozó munkája során alkalmazott módszerek:

- problémafeltáró beszélgetés,
- segítő beszélgetés,
- célzott beszélgetés,
- tanácsadás (életvezetési, mentális, jogi, pszichológiai).

Ezen a területen is fennáll a korábban is tapasztalt tendencia a problémás családok körében, hogy „vándorolnak” településről-településre, mire megtalálják őket, megérkeznek a hivatalos iratok és próbálják folytatni a máshol elkezdett gondozást, újra odébb állnak.

A **gondozásba vétel** csak egyik formája a segítségnyújtásnak, amely hosszú, hat hónapon túli kapcsolatot jelent egy-egy családdal.

A családgondozók foglalkoznak olyan esetekkel is, - regisztrált esetek – amelyek nem igényelik az alapellátásba vételt, **tanácsadással**, információnyújtással, közvetítéssel segítik a családot a gyermekvédelmi problémák megoldásában.

Továbbra is visszatérő probléma a tankötelezettség elmulasztása. A törvényi szabályozás, a tankötelezettség 16 évre történő leszállítása és a fokozott családgondozás hatására az iskolába járási morál területén azonban 2015-ben javulás mutatkozik. A hiányzások száma csökkent, illetve 50 óra alatt megállnak.

Vannak deviáns viselkedésű gyermekek, ahol a háttérben gyakran a szülők elhanyagoló nevelése, agresszivitása, italozó életmódja, a gyermekekkel való kevés törődés és a helytelen nevelési attitűdök, kapcsolati problémák állnak.

A védelembé vétel, mint hatósági intézkedés a leggyakrabban ezen a területen is a 14-17 éves korú gyermekek között fordul elő. A kedvezőtlen hatások (érték és normaválság) egyre több családban érzékelhetők. Az életvezetési problémák miatt növekszik a feszültség szintje és csökken a feszültségtűrő képesség.

A védelembé vétel hatósági intézkedés, mégis vannak esetek, amikor a kötelezettségek teljesítése elmarad. Gondot jelent a szülői és a gyermeki köteleességtudat, az együttműködés hiánya, a céltalanság, jövőkép nélkülség.

Amennyiben a veszélyeztetettséget hatósági kötelezéssel sem lehet megszüntetni, indokolt esetben a gyermeket a családgondozó javaslatára a gyámhatóság kiemeli a családból.

A TSZK területén előforduló eseteknél is tipikus probléma, hogy a vérszerinti szülő körülményei egyáltalán nem javulnak, vagy új családot alapítottak, ahova már nem várják vissza a gyermeket.

2015. évben a családgondozók 12 alkalommal voltak elhelyezési értekezleten, illetve tárgyaláson, amely 17 gyermeket érintett. Az átmeneti nevelt gyermekek éves felülvizsgálatainál rendszeresen megküldik az adatlapot (helyzetértékelés). A nevelőszülői tanácsadókkal is szorosabb a kapcsolat, rendszeresek a közös családlátogatások.

4.1.1.5. Jelzőrendszeri együttműködés

A jelzőrendszernek nagyon fontos szerepe van a gyermek- és ifjúságvédelemben, az tájékoztatás nyújtásában, információk időbeni eljuttatásában, a lehető leggyorsabb szakszerű intézkedések elősegítésében, a jelzőrendszeri tagok aktív közreműködésére a problémák megoldásában.

A város területi adottságai és az ott élő lakosság összetétele a gyermekvédelmi munka szempontjából is nagy eltérést mutat, de a kisebb fennakadásokat leszámítva összehangoltan működik.

Évek óta gondot jelent az ifjúságvédelmi felelősi státusz megszűnése, amely a jelzések számában is megmutatkozik. A jelzőrendszer tagjainak többsége jogszabályi kötelezettségét komolyan véve folyamatosan jelez, de változatlanul vannak olyan jelzőrendszeri tagok, akiknél még javításra és fejlesztésre szorul az együttműködés az ellátottak érdekében.

A MESZEGYI 2015 évben is biztosította a város bölcsődéiben, valamint a köznevelési intézményekben (óvodák, iskolák) a szociális munka szolgáltatást. Az intézmény által

felkínált lehetőséggel a városban működő 10 bölcsőde mellett, 6 óvoda és 10 általános-, és középiskola élt.

A gyermekkel foglalkozó intézmények az egyik legfontosabb jelzőrendszeri csoportot alkotják, hisz a gyermekek a hétköznapjaik nagy részét ezekben az intézményekben töltik, és az itt dolgozó szakemberek azok, akik legnagyobb eséllyel érzékelik/észlelhetik közvetlenül a gyermekek életében bekövetkezett változásokat és azok hatásait. Az érintett intézményekkel együttműködési megállapodás alapján végzik a munkát.

A szociális szakember, előre egyeztetett fix időpontban fogadó órát biztosít az érintett intézményben. A fogadó időben megkereshetik kérdéseikkel a gyermekek, a diákok, a szülők, és az intézmények dolgozói is. Az intézmény lehetőséget biztosít egyeztetésre, kompetenciák tisztázására, négy szemközti segítő beszélgetésre, esetmegbeszélésre, információnyújtásra (pl. osztályfőnöki óra-, szülői értekezlet keretében stb.) közös programok előkészítésében, szervezésében és lebonyolításában (pl. játszóház, családi napok stb.).

Pozitív tapasztalatok:

- hatékonyabb az együttműködés (jelzés, konzultáció, esetkonferencia),
- a kompetencia határok tisztázódnak,
- a személyi állandóság a bizalmi kapcsolat erősödését eredményezi,
- a közvetlen kapcsolat a szakemberrel, a gyermekkel, és a szülővel elősegítheti a hatékony beavatkozást.

Az intézmény és a jelzőrendszer egyes tagjainak kapcsolata

A jelzések és a javaslattevési megkeresések legmagasabb arányban 2015. évben is a **gyámhivattól** érkeznek. A gyámhivatal munkatársaival az együttműködés jó, amíg a szakmai kérdésekben a családgyógozók javaslatai, döntései a szolgáltatói oldalról történnek, addig a gyámhivatal a hatósági szempontokat tartja elsősorban szem előtt. Komoly véleménykülönbség esetén egy-egy gyermek vonatkozásában közös esetmegbeszélésen vitatják meg és alakítják ki a közös álláspontot.

A város egész területén az egyik legjobbnak mondható a **védőnőkkel** való szakmai együttműködés. A gyermek fejlődésének nagyon korai szakaszában fel tudják ismerni, ha a családban valamilyen veszélyeztető tényező lép fel. Probléma esetén azonnal jeleznek, jellemzően először telefonon vagy személyesen konzultálnak, de egyre gyakoribb az e-mail-en megküldött jelzés, amelyek nagy segítséget nyújtanak az azonnali reagálásra. A jelzések folyamatosan és indokoltan érkeznek. A közös családlátogatások során gyorsan tudnak szakmai konzultációt tartani, döntést előkészíteni, esetmegbeszéléseket és esetkonferenciákat tartani. A jelzőrendszeri találkozók állandó tagjai. A családgyógozók minden esetben visszajeleznek a megtett intézkedéseikről, illetve a további családlátogatások módja eset és személyfüggő.

Kiemelendő, hogy különösen szoros, napi szintű kapcsolat van a jelzőrendszer tagjai között a Lyukóvölgy területén.

Bölcsődékkel: egyre több esetben élnek a bölcsődei szolgáltatás adta lehetőséggel. Több esetben sikerült már a kisgyermeknevelők munkáját támogatni, és szülői megkeresésekre is segítséget nyújtani, kiaknázva az ellátórendszerbe történő bekerülés lehetőségét. A szülők és a gyógozók is rendszeresen konzultálhatnak a családgyógozóval. Az egyes bölcsődékben heti - kétheti rendszerességgel van konzultációs lehetőség a családgyógozóval.

Köznevelési intézményekkel (óvoda, iskola): Az **óvodáktól** beíratás elmulasztásáról, hiányzásról, elhanyagolásról, betegségekről kaptak jelzéseket, rendszerint írásban. Azokban az óvodákban, ahol preventív tevékenység is folyik, illetve igénybe veszik a szociális munka

keretében a családgondozók segítségével, ott a problémák nagy része megoldódik az intézményen belül. Az óvodák továbbra is jellemzően telefonon adják a jelzést.

Követendő példa a Kassai TSZK területén lévő a József úti Óvoda, Brunszvik Teréz tagóvodája, ahol az együttműködés már 10 évre tekint vissza, kiváló az óvodavezetővel és az óvodapedagógusokkal az együttműködés. Közös megbeszélések, konzultációk, családlátogatások segítik a munkavégzést, a jelzéseket írásban adják, jelzőrendszeri megbeszélések állandó résztvevői. A szociális munkás a hatékony munkavégzés érdekében a csoportszobában és a szülői váróban is konzultálhat, elősegítve így a hatékony probléma felismerést illetve megoldást.

Szintén kiemelhető a jó kapcsolat a Diósgyőr-Vasgyári TSZK területén lévő Nyitnikék Óvodával. Az óvodába járó gyermekek magas száma miatt a látókörükben sok családot ismernek. Probléma esetén mindig konzultálnak a szakemberek, átbeszélnek a jelzéseket, és rendszeres a kapcsolatuk a családsegítővel, igényük van a gondozási folyamatok ismeretére. Információikat beépítik az óvodai mindennapokba.

Az **iskolai** élet területén gyakori gond, hogy vagy csak később, hatósági jelzés alapján jut el a súlyosbodó probléma a gyermekjóléti szolgálathoz pedagógiai jelentés formájában, vagy csak az igazolatlan hiányzásokról érkeznek jelzések. Hasonló fajsúlyú gond a magántanulóvá válás is. Az e-mail-en érkező jelzésekre – bár nem tekinthetők hivatalosnak – minden esetben történik reagálás, kivizsgálás, visszajelzés.

Kiemelhető jó gyakorlatként a teljesség igénye nélkül a Selyemréti Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolával, valamint az Éltes Mátyás Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménnyel való együttműködés is. Mindkét köznevelési intézmény felismerte az együttműködésben rejlő lehetőségeket. Lehetőséget biztosítanak a gyermek ügyében esetkonzultációra, bevonhatók az osztályfőnökök is a segítő tevékenységbe, mernek segítséget-tanácsot kérni. Nyitottak, befogadóak, érdeklik őket az aktualitások, változások.

A Percesi Irodába az oktatási intézményekből érkezik a legtöbb jelzés a jelzőrendszer tagjai közül.

Középiskolában leginkább a droghasználat jelent problémát, ezért a drogprevenációs munka folytatásának van igen nagy jelentősége.

Egészségügyi intézményekkel: a kórházakból a korábbi évek tapasztalata szerint kevés esetben érkezik jelzés. Leggyakrabban a szülészeti osztályok jeleznek abban az esetben, amikor a csecsemő nem engedhető haza. A gyors és hatékony ügyintézését elősegíti, hogy jó a kapcsolat a kórházi védőnővel és intézmény kórházi szociális munkásával is.

Elmondható, hogy egyre több házi orvos nyitott az együttműködésre, általában telefonos konzultációk útján valósul meg az esetkezelés. A családokkal történt kapcsolatfelvétel után a probléma megoldására irányuló visszajelzéseket minden esetben megtették. A családgondozók viszont gyakran megkeresik a házi orvosokat és konzultálnak annak érdekében, hogy az adott probléma több oldalról is megvilágításra kerüljön.

A **MEFI** 2016. május 1-jei létrejöttével közös irányítás alá kerülnek az egészségügy azon szereplői, akik a gyermekvédelmi jelzőrendszerben feladatot látnak el. Egységes informatikai rendszerük jó háttérrel biztosíthat ahhoz, hogy segítségével hatékonyabban valósítható meg jövőbeni együttműködésüket.

A **Rendőrséggel** az együttműködés összehangoltan működött, folyamatosan érkeznek a felkérések a tárgyalásokra. A szakmai konferenciákon, megbeszéléseken rendszeresen részt vettek. Példaértékű és nagy segítséget jelent az együttműködésben a közösségi rendőrök, az „Ifjúságvédelmi Őrjárat” rendszeres munkája. Több esetben történt közös családlátogatás, esetmegbeszélés, szakmai konzultációs és problémakezelés, információcsere (pl. befogadó otthonban történő beszállítás, uzsora problémával érintett esetekben, helyrajzi számok felkutatása kapcsán stb.).

Az egyik közösségi rendőr roma származású, aki a roma családokkal való együttműködésben nagy segítséget nyújt.

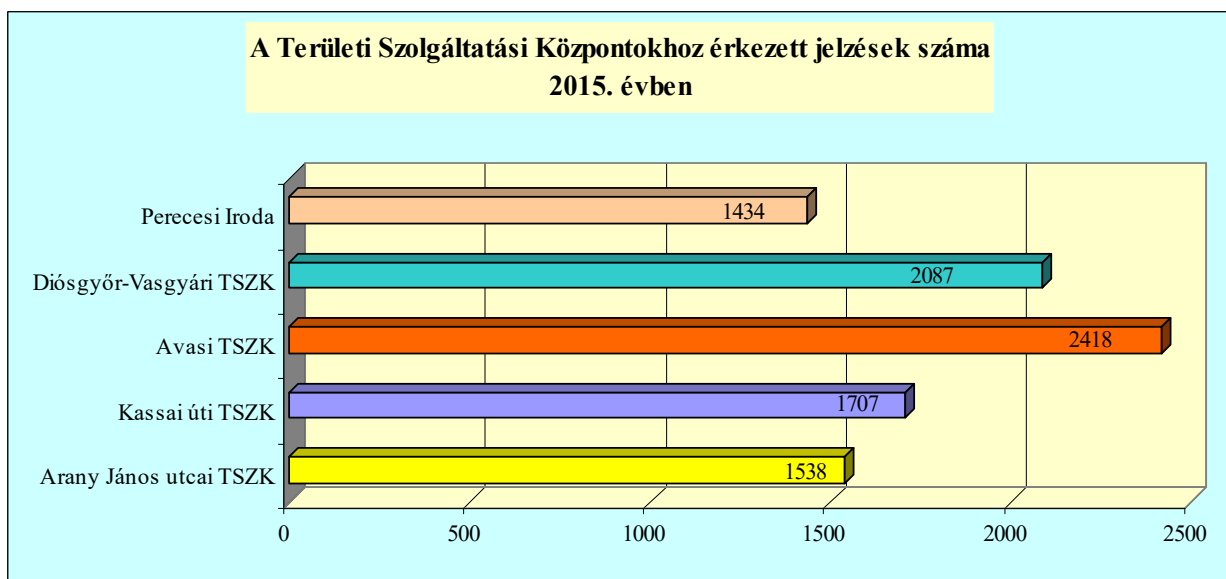
Miskolci Önkormányzati Rendszettel a kapcsolattartás továbbra is rendszeres, sok esetben tudják a segítségüket kérni. Az általuk nyújtott szolgáltatásokról 2015-ben is adtak tájékoztatást, amely a sikeres és hatékony együttműködés miatt nagyon fontos.

Nevelőszülői hálózattal: a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Központ nevelőszülői tanácsadói és a családgondozók közötti együttműködés jó, több esetben családokat látogattak, a gyermekek elhelyezési helyén lévő családgondozókkal a kapcsolatot folyamatosan fenntartották.

A jogszabályi változás nyomán a gyermekek gyámságát, vagyonkezelését már a gyermekvédelmi gyámok látják el, akikkel a kapcsolat még nem teljesen zökkenőmentes, mert személyes kapcsolat leginkább az elhelyezési értekezleteken és a felülvizsgálatok alkalmával van.

A **Pártfogói felügyelettel** a kapcsolat változatlanul jó, a családgondozókkal több esetben konzultáltak, szintén közösen látogattak családot. Több gyermek a pártfogói felügyelet mellett védelembe van véve, így a pártfogókkal ezekben az esetekben még szorosabb az együttműködés.

A **Gyermekek Átmeneti Otthonával és Családok Átmeneti Otthonával** a TSZK-k kapcsolata változatlanul közvetlen és megfelelő. A családgondozók az átmeneti gondozásban dolgozó családgondozókkal közösen családot látogattak, esetmegbeszéléseken vettek részt, probléma esetén rendszeresen konzultáltak.

4.2. A gyermekjóléti központ speciális szolgáltatásainak beszámolója

A Gyvt. 94. § (3) bekezdés d) pontja előírja, hogy az a települési önkormányzat, amelynek területén negyvenezernél több állandó lakos él, illetve – ugyanennek a jogszabályi helynek a (4) bekezdésben foglaltak szerint lakosságától függetlenül - minden megyei jogú város, a törvény értelmében gyermekjóléti központot köteles működtetni.

A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgáltatás alapfeladatain túl speciális szolgáltatásokat is biztosít, így:

- a kapcsolattartási ügyeletet,
- a készenléti szolgálatot,
- a kórházi szociális munkát,

- az utcai, lakótelepi szociális munkát.

4.2.1. Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolattartási ügyeleti szolgáltatás szakmai működtetésben 2015. évben változatlan volt, azonban személyi változások, két telephely vonatkozásában is történtek. A négy szolgáltatási központ és a Perecesi Területi Iroda egységes szakmai irányelvek mentén biztosította a szolgáltatást.

A korábbi években megfigyelhető arány eltolódási tendencia 2015-ben is folytatódott a Diósgyőri-Vasgyári TSZK-nál, ahol a kapcsolattartások száma 198 volt, míg a másik három TSZK-ban együttesen volt 185.

Az esetek a négy szolgáltatási központban túlnyomó többségben a hatóságok (bírószék, gyámhivatal/) jelzése alapján lettek az intézményben a szülővel kötött megállapodásban szabályozva.

2015. évben az esetszám 51, kapcsolattartások száma összesen 383, a forgalomszám 868 volt.

4.2.2. Készenléti ügyelet

A készenléti szolgáltatás célját és tartalmát az NM. rendelet 7/D. §-a szabályozza:

„A készenléti szolgálat célja, a gyermekjóléti szolgáltatást ellátó intézmény nyitva tartási idején túl (éjszaka, hétvégén és ünnepnapokon) folyamatosan biztosítsa gyermekjóléti szakember elérhetőségét abból a célból, hogy krízishelyzet esetén a gyermek ne maradjon segítség és ellátás nélkül.”

A készenléti szolgálat a limitált időkeretben működő gyermekjóléti szolgáltatás elérhetőségének meghosszabbítását jelenti. Szakmai tartalmában nem hordoz többletet a gyermekjóléti szolgáltatáshoz képest, csupán annak a lehetőségét teremti meg, hogy a gyermekjóléti szolgálat nyitvatartási idején túl, szükség esetén, a gyermek biztonsága érdekében ezek a szolgáltatások mozgósíthatóak legyenek.

A szolgáltatásban résztvevő gyakorlott, magas szakmai felkészültséggel rendelkező szakemberek (5 fő) a feladatot készenlét formájában, szabályozott ügyeleti beosztás mellett, külön megbízási szerződés keretében és önálló díjazás ellenében látják el Miskolc város közigazgatási területén.

A 2015. évben az átmeneti otthonokba való elhelyezés is problémamentesen és nehézségek nélkül működött. A szolgálat minden egyes megkeresésére nyújtott intézkedése eredményes volt, megnyugtatóan tudták a krízisben lévő családok esetkezelését megoldani.

Az elmúlt év során összesen 15 alkalommal került sor intézkedésre és 29 volt a forgalomszám.

A 2015. év szakmai munka tapasztalatai

A készenléti szolgálat munkatársai hűen alapelvekhez, egyetlen gyermeket sem hagynak az utcán, lelkiismeretesen végezték munkájukat. A szolgálat intézkedései eredményesek voltak, megnyugtató módon tudták a krízisben lévő családok esetkezelését megoldani. Az esetek kezelése rávilágít, hogy az intézmény nyitvatartási idején túl is szükség van erre a gyermekjóléti szolgáltatásra.

Nagy segítséget jelentett, hogy az integrált intézményen belül működik a miskolci Gyermek Átmeneti Otthona és a Családok Átmeneti Otthona. A kríziskezelés szempontjából olyan megállapodást tudtak kötni, amely biztosítani képes a bajba került lakosság számára az elhelyezést. Több esetben előfordult, hogy a rendőrség, illetve a védőnői szolgálat kért segítséget a szolgálat munkatársától, de a lakosság részéről is több esetben érkezett segítségkérő telefon. A jelzések túlnyomó részénél azonnali segítségnyújtásra került sor, a többi esetben továbbirányítás történt a területileg illetékes családgondozóhoz.

A készenléti szolgáltatás forgalomszáma: 22, a megkeresések száma: 15 volt.

4.2.3. Kórházi szociális munka

2004-ben kezdődött együttműködés a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Gyermek Egészségügyi Központjával (továbbiakban: GYEK). Kezdetben onkohaematológiai betegek ügyében járt el az intézményi kórházi szociális munkás, majd az évek során kiszélesedett a feladatellátás a GYEK további 7 osztályára.

A beavatkozási indokok az elmúlt évben nem változtak, jellemzően a továbbiakban is:

1. Elhanyagoltság,
2. Szülői gondatlanság,
3. Szülői kooperáció hiány, gondozáson, illetve orvosi kontrollon való megjelenések elmulasztása,
4. Gyermek számára elégtelen veszélyeztető életkörülmények,
5. Elhanyagoló szülői magatartás, illetve ingerszegény környezet okozta ártalmak,
6. A kórházi házirend akár szándékos figyelmen kívül hagyása, higiénés követelmények be nem tartása,
7. Gyermekbántalmazás

A munkatársak minden esetben vállalták az osztályokon a betegek és családjaik részére a szociális információnyújtást-, tanácsadást, a hivatalos ügyekben való segítségnyújtást, gyermek veszélyeztetése esetén a jelzés továbbítását, érzelmi támogatást a betegséggel együtt járó krízis feldolgozásához. A gyermekek hazakerülésének elősegítését, vidéki kiskorú esetén az illetékes családgondozóval kapcsolattartást az egyéni esetkezelés módszerének alkalmazásával. Mivel a gyakran hosszú kórházi kezelés nagy anyagi és pszichés terhet jelent a családoknak, több alkalommal történt a családtámogatáshoz szükséges formanyomtatványok biztosítása, ruha és élelem adományban részesítés, illetve steril szoba létrehozásában segítségnyújtás.

A Szülészeti- és Nőgyógyászati Osztályon a betegekkel és kismamákkal történt találkozások során az információnyújtás, segítő beszélgetés, lelki, mentális tanácsadás, továbbá szükség esetén az újszülött gyámságával kapcsolatos ügyintézés jelentette a segítségnyújtást. Indokolt esetben a területileg illetékes gyámhatósággal való kapcsolatfelvétel, az újszülött megfelelő körülmények közé történő segítése, környezettanulmány kérése a területileg illetékes gyermekjóléti szolgálattól, illetve a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésének kezdeményezése is feladat volt.

Az elmúlt év során összesen 231 alkalommal került sor intézkedésre és 746 volt a forgalomszám, ebből GYEK esetszám: 158 – forgalomszám: 485, Szüléset-nőgyógyászat esetszám: 73 - forgalomszám: 261.

4.2.4. Utcai és lakótelepi szociális munka

A MESZEGYI, mint gyermekjóléti központ – a Gyvt. 40. § (3) bekezdés a) pontja szerint utcai és lakótelepi szociális munka speciális szolgáltatást nyújt.

Fontos feladat volt az előző évben is a jelzőrendszerrel, társintézményekkel való kapcsolattartás fenntartása, az iskolákkal kötött együttműködési megállapodások aktualizálása. Az ifjúságvédelmi őrzáratok éves ütemezés szerinti végrehajtása mind a közterületeken és a város szórakozóhelyein.

2015. évben megvalósított szakmai feladatok

A gyermekek veszélyeztettségét észlelő- és jelzőrendszer tagjaival, társintézményekkel való kapcsolattartás fenntartása. A belvárosi, az avasi és a görömbölyi közösségi rendőrökkel, heti rendszerességgel járták be az illetékességi területüket. Minden esetben csatlakoztak hozzájuk a rendészet ifjúságvédelmi feladatokkal megbízott dolgozói.

Tevékenységeik:

- Kiskorú gyermeket nevelő hajléktalanok felkutatása az Avashoz tartozó területen a Miskolci Önkormányzati Rendészet segítségével (6 eset).
- Közös terepmunka a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztályával, a Miskolci Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Ifjúságvédelmi- és Bűnmegelőzési Alosztályával és a Közrendvédelmi Osztályával, valamint az Avasi Rendőrőrssel, továbbá a Miskolci Önkormányzati Rendészet Közterület Felügyeletével „Ifjúságvédelmi őrzőjárat” keretén belül.
- Az intézményben beindított, működő programok népszerűsítése, hirdetése, összekötve tanácsadással, információnyújtással.
- Az utcán csellengő gyermekeknek alacsonyküszöbű szolgáltatás biztosítása októbertől, szerdánként 16.00- 20.00 óráig az Avasi TSZK épületében.
- A Diósgyőr-Vasgyári Szakképző Iskola Kollégiumában a „problémásnak” ítélt fiataloknak alkalmoszerű foglalkozások tartása, alkohol és drogfogyasztás témakörében.
- Erzsébet Tábor szervezésében és lebonyolításában való részvétel.
- Ehhez kapcsolódóan négy alkalommal délutáni programok szervezése a résztvevő gyerekeknek ismerkedés céljából.

4.3. Gyermekjóléti alapellátás - Gyermek Napközbeni Ellátása

A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

Miskolc város területén a bölcsődei ellátás 2015. évben is 10 telephelyen, 756 férőhellyel volt biztosítva.

• Napsugár Bölcsőde	56 férőhely
• Dobó Katica Bölcsőde	84 férőhely
• Petneházy Bölcsőde	56 férőhely
• Kilián Bölcsőde	84 férőhely
• Heim Pál Bölcsőde	84 férőhely
• Margaréta Bölcsőde	84 férőhely
• Diósgyőri Bölcsőde	84 férőhely
• Katica Bölcsőde	56 férőhely
• Mesemalom Bölcsőde	84 férőhely
• Napraforgó Bölcsőde	84 férőhely

A kihasználtsággal kapcsolatos adatok 2015. évben:

Nyitvatartási napok száma: 231.

Az éves kihasználtság: a férőhely számhoz viszonyítva 83,92 %

A bölcsődei férőhelyekkel kapcsolatban megállapítható, hogy a korábbi évekhez hasonlóan folyamatos volt az igény a bölcsődei ellátásra.

A bölcsődék eredményességét a kihasználtság adataival lehet a legjobban szemléltetni. Az értékelés során figyelembe kell venni, hogy a törvényességi előírások betartása mellett a 100%-os kihasználtság csak akkor lenne lehetséges, ha minden gyermek betöltötte volna a két évet és nem lenne sajátos nevelési igényű gyermek egyetlen csoportban sem, ugyanis ilyen esetben csak 12 gyermek látható el a maximálisan meghatározott 14 gyermekkel szemben. Így a 2015.12.31-i adatok alapján a 79 % és 91 % körüli beíratottsági mutatók megfelelőek, különösen, hogy januártól folyamatosan ütemezve újabb előjegyzett gyermekek kezdték meg a beszoktatásukat.

A bölcsődék kihasználtságát mutató adatok éves átlaga

Bölcsőde		Beíratottakhoz viszonyítva %	Ténylegesen gondozotthoz viszonyítva %
Száma	Neve		
1.	Napsugár	78,23	60,22
4.	Dobó Katica	86,52	63,11
7.	Petneházi	83,94	62,61
9.	Kilián	83,68	58,97
11.	Heim Pál	78,52	59,21
15.	Margaréta	91,06	66,00
16.	Diósgyőri	79,99	59,05
23.	Katica	85,42	65,97
24.	Mesemalom	87,31	65,19
25.	Napraforgó	83,02	61,63
Összesen		83,92	62,12

Személyi feltételek

- bölcsődei szakdolgozók száma: **1439 fő**
- technikai dolgozók száma: **72 fő** + 3 üres állás ebből:
 - konyhai dolgozók száma: 33 fő,
 - mosodai dolgozók száma: 8 fő,
 - ügyviteli dolgozók száma: 2 fő,
 - takarítónői dolgozók száma: 27 fő
 - részmunkaidőben foglalkoztatottak száma: 1,5 fő.
 - 6 bölcsődében üres részmunkaidős udvaros álláshely: 3 fő (jelenleg közfoglalkoztatottal betöltve)

A szakmai dolgozói létszámra jellemző, hogy korösszetételében a dolgozók egy része nyugdíj közelében van, így egyre több a pályakezdő friss szakképzettséggel rendelkező kisgyermeknevelő. Több munkatárs GYES-en, GYED-en van, akinek helyettesítését is meg kell oldani.

Örvendetes, hogy egyre több kisgyermeknevelő munkatárs rendelkezik diplomával, vagy kezdi meg felsőfokú tanulmányait. 2015-ben 4 bölcsőde vezetői állás megszűnt, illetve lejárt, ezért az álláshelyek pályáztatása megtörtént.

Egyéb plusz bevételt eredményező szolgáltatások

• Vendég (nyugdíjas stb.) étkező	3132 adag
• Egyéb idegen étkező	7955 adag
• Gyermekfelügyelet, játszócsoport étkezés	224 adag
• Családi napközi étkeztetés	2105 adag
• Játszócsoporthoz	60 fő (havi átlag)

Bölcsőde szakmai munkája

- Gondozás
- Gyermek felvétele, beszoktatások, családlátogatások,
- Szülővel történő kapcsolattartás, szülői értekezlet,
- Szülőcsoportos beszélgetések,
- Nyíltnapok, családi programok szervezése,
- Szülői fórumok,
- Játszócsoporthoz, gyermekfelügyelet biztosítása.

Szakmai kapcsolattartás az elmúlt időszakban:

- Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzat,
- Magyar Bölcsődék Egyesülete,
- Társintézmények, pl. óvodák, családi napközik
- Szakképzést folytató középiskolák,
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály,
- Védőnői szolgálat,
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Járási Gyámhivatala,
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara,

Tárgyi feltételek

Az előző években tervezett felújítások egy része megvalósult, illetve 2015-ben záródtak le. A Napraforgó Bölcsődében a korábban működő három egységen felül felújított és eredeti funkciójába visszaállított negyedik szárnyban a projekt zárásának feltételeként bölcsődei csoportok beindítása van folyamatban. A férőhelybővítéshez szükséges működési engedélyeztetési eljárás elkezdődött, a személyi feltételek biztosítása érdekében 4 kisgyermeknevelő állás került meghirdetésre.

A bölcsődék tárgyi felszereltsége kielégítő. A gyermek ellátással kapcsolatos területeken a korábbi szülői és képviselői támogatásoknak is köszönhetően jelentősen megújultak. Az irodák bútorzata, technikai felszereltsége azonban jelentős különbséget mutat az egyes bölcsődéknek juttatott támogatások alapján.

A bölcsődékben működő főzőkonyhák mindegyike korszerűsítésre, felújításra szorulnak, ütemezésük folyamatos. Mosodai szolgáltatások csak a Heim Pál és a Napraforgó Bölcsődékben működnek. A többi telephelyen az elavult mosodai gépeket lebontották, van ahol már a helyiségek átalakítása is megtörtént, így oktatótermekként vagy egyéb szolgáltatások működtetésére hasznosíthatók. Ebben az évben mind a 10 bölcsőde konyháján

megtörtént a HACCP minőségbiztosítási rendszernek nem megfelelő, elhasználódott tároló szekrények, előkészítő pultok, fémborítású asztalok, konyhai robotgépek, stb. cseréje.

Intézményen belül a gyermekjóléti és családsegítő munkatársakkal egyre szorosabb és hatékonyabb a bölcsődék munkája, melyet erősít a bölcsődei szociális munka és a több bölcsődében is előforduló családon belüli nehézségek ismerete, melyek megoldásához elengedhetetlen a két ellátási forma összefogása.

A bölcsődék jó partneri viszonyban vannak a területen lévő óvodákkal. A lehetőségektől függően részt vesznek egymás rendezvényein, pl. óvodába történő beiratkozást megelőző szülői értekezleteken, óvodai gyermeknapon, vidám előadásokon a nagyobb gyermekekkel, a megújult bölcsődék átadó ünnepségein stb.

Gyermekvédelem a bölcsődében

A korábbi években elindított bölcsődei szociális munka tovább folytatódott 2015-ben is. A szülők és a bölcsődei dolgozók igényeitől függően változó intenzitással. A szociális munkások részt vettek a beiratkozást megelőző szülői értekezleteken, rendszeres időpontokban megjelentek a bölcsődékben és felvették a kapcsolatot a szülőkkel, segítették a kisgyermeknevelőket a felmerülő kérdések megoldásában, több esetben járt el a gyermekjóléti szolgálat.

Szakmai tanácsadás

- rendszeresen a bölcsődelátogatások, pl. a dolgozói létszám egyeztetése céljából, a felmerülő szakmai kérdések tisztázása miatt, a vizsga előtt álló tanulók felkészítésével kapcsolatos kérdések megbeszélései, a vizsgahelyszínek megtekintései,
- önkéntes közösségi szolgálatra jelentkező középiskolás tanulók koordinálása,
- gyakornoki, mentori feladatok támogatása,
- a bölcsődevezetőkkel és a szakdolgozókkal való személyes és telefonos egyeztetések is folyamatosan zajlanak.

Rendezvények

- Bölcsődei Szakmai nap
- Gyermeknapok a bölcsődéseknek és az intézmény dolgozóinak
- Nyílt napok

4.4. Gyermekjóléti alapellátás - Gyermekek átmeneti gondozása

A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról kell gondoskodni.

A gyermekek átmeneti gondozását - a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével – ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani.

Családok és Gyermek Átmeneti Otthona (3515 Miskolc, Egyetem u. 1.):

A Miskolc, Egyetem út 1. szám alatti épületben a gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek átmeneti gondozását biztosító két szakmai egység különváltan működik 2014. január 1-jétől a gyermekvédelmi szakellátás otthont nyújtó ellátás keretében működő gyermekotthonoktól, amelyek állami fenntartás alá kerültek. Az eltérő szakmai profil megjelenítésének érdekében az átmeneti otthonoknak helyet adó épületrész külön bejáraton keresztül érhető el.

Családok Átmeneti Otthona

A Családok Átmeneti Otthona (a továbbiakban: CSÁO) határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkezik. A működési engedély szerint a szakmai egység 40 férőhelyes (3 csoport) átmeneti otthon, mely a gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek átmeneti gondozását biztosító családok átmeneti otthona.

Személyi feltételek

Az átmeneti otthonban az alábbi szakmai létszám biztosított: 1 fő szakmai vezető, 2 fő családgondozó, 1 fő szakgondozó, 3 fő gondozó, 1 fő pszichológiai tanácsadó heti 5 órában.

Tárgyi feltételek

Megfelelőek, az alapellátás által használt épületrész alsó, földszinti részén a Gyermek Átmeneti Otthona (a továbbiakban: GYÁO) csoportjai találhatóak, egymásból átjárható elhelyezéssel, a felső szinten pedig a CSÁO két csoportja működik, szintén az átjárhatóság biztosításával.

Az év során a rendszeres karbantartások (tisztasági festés, felmerült problémák elhárítása) megtörténtek.

Szakmai munka

Az Otthon szakmai munkájánál 2015. évben is az alábbi szempontokat és követendő feladatokat tervezték és valósították meg:

- Az Otthon családgondozói, gondozói tevékenységének minél magasabb szintű megoldása, családgondozó és gondozó kompetencia határainak erősítése.
- A szakmai közösség tagjai képzésének, továbbképzésének figyelemmel kísérése, elősegítése.
- Az Otthon szakmai munkáját, fejlesztését elősegítő pályázatok figyelemmel kísérése, kihasználása.
- Az Otthon szakmai kapcsolatának további szélesítése, ápolása a gondozottak magasabb szintű ellátása, gondozása érdekében.
- A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Országos Módszertani Családok Átmeneti Otthonával szoros az együttműködés a Tandem szakmai program keretei között, illetve a felvételt kérők regisztrációs lapjának kitöltésben való együttműködés
- A gondozottak életkörülményeinek, életminőségének további javítása, az önállóság növelése mellett.
- A gondozottak kulturális hátrányainak folyamatos csökkentése.
- A gondozottak szabadidős tevékenységének megszervezése, irányítása, segítése.
- A gondozottak megfelelő testi, lelki, egészségi állapotának fejlődését elősegítő előadások, foglalkozások szervezése.
- A gondozottak munkahely keresésének, munkavállalásának eredményességét növelő foglalkozások, tréningek szervezése. Együttműködés a Megyei Munkaügyi Központtal.
- A gondozottak kihelyezését, tartós lakhatásának megoldását elősegítő lehetőségek széles körű kihasználása.

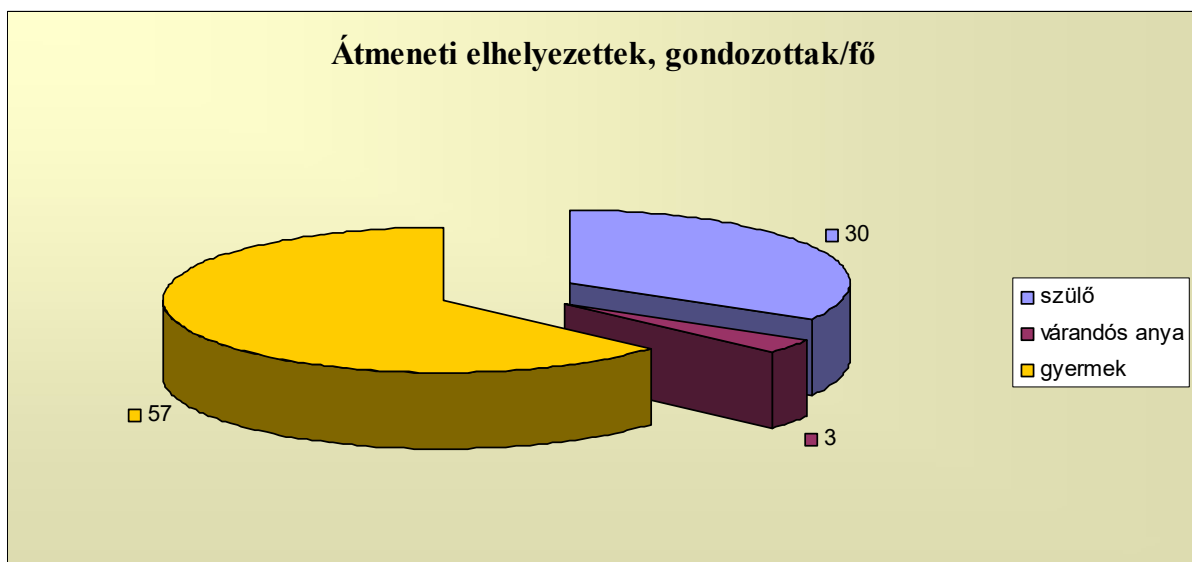
- Megfelelő felkészülés a különböző szakmai, munka- és balesetvédelmi ellenőrzésekre.
- Minden, az év folyamán felmerülő feladat magas szintű megoldása, a kompetenciahatárok betartása mellett.
- Zsebpénzkezelés.
- Raktárkezelés, felvételezés, utalványoztatás, selejtezés.
- Családias ünnepek, szabadidős programok, kulturális rendezvények, kirándulások, táborozások szervezésének koordinálása lebonyolítása.
- Bérlet- és autóbuszjegy igénylésével, vásárlásával, elszámolásával együtt járó feladatok.
- Az Otthonba gyakorlatra érkező hallgatók munkájának segítése, koordinálása, értékelése.
- Étkezési igény, élelemigény megrendelése a hétvégi és ünnepi főzésekhez, sütésekhez.
- Az Otthon és a tárolók dekorációs tevékenységének folyamatos szinten tartása, frissítése.
- Szociális intézményekkel kapcsolatok építése, erősítése.
- A gyermekek iskolai munkájának segítése.

Folyamatosan fogadta az intézmény a főiskolai és szakiskolai hallgatókat, akikkel szakterületüknek megfelelően az intézményben dolgozó munkatársak nyújtottak segítséget gyakorlatuk teljesítéséhez.

A családgondozók folyamatosan fenntartják a kapcsolatot a jelzőrendszer tagjaival, nagy figyelmet fordítanak a már meglévő együttműködések fenntartására, szorosabbá tételére, lehetőség szerinti bővítését.

Az átmeneti gondozottakkal kapcsolatos statisztikai adatok a férőhely kihasználtság és a gondozási napok tekintetében a 2015. évben:

2015. évben az otthonban az átmeneti elhelyezettek, gondozottak száma: **92 fő**

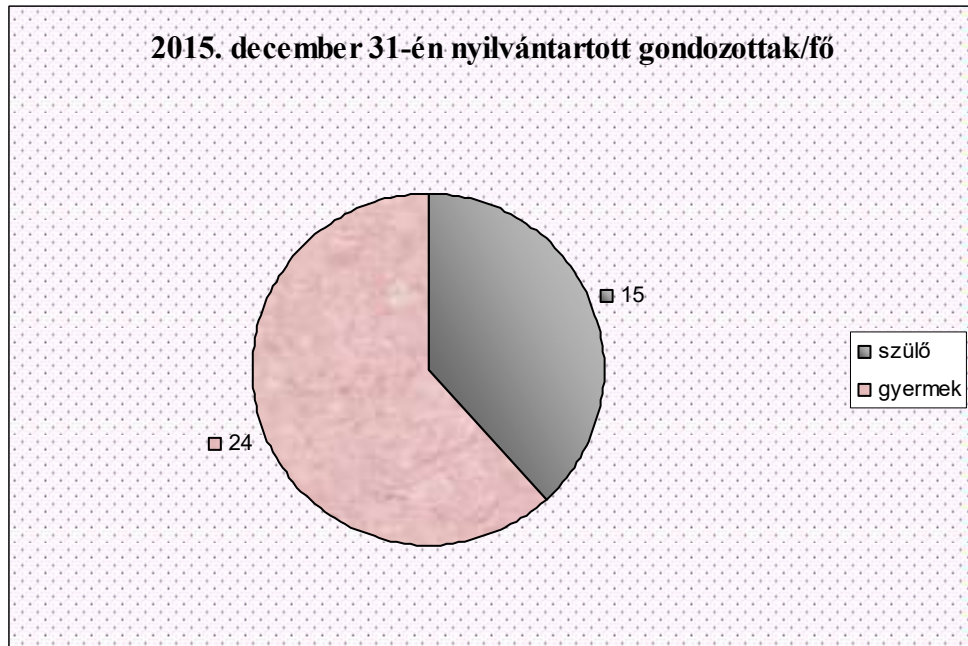

Az átmeneti gondozottak gondozási (ellátási) napjainak száma: **13551 nap**
 A gondozottak gondozási napjainak átlaga: **13.551 nap/365 nap = 37,02**

A gondozásból kikerült gyermekek száma: **33 fő**

- szüleivel kiköltözött: **32 fő**
- egyéb okok miatt: **1 fő**

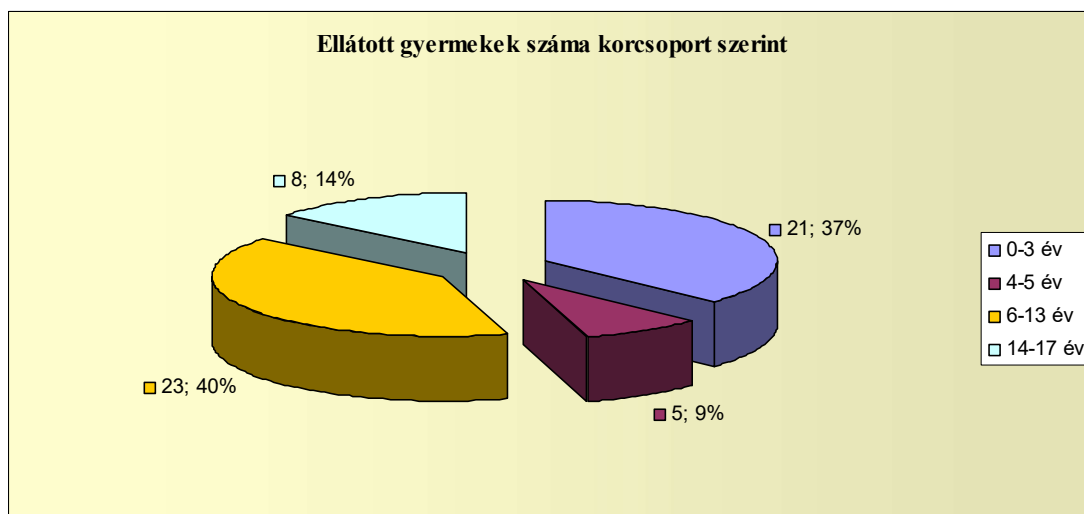
A 2015. december 31-én nyilvántartott gondozottak száma: **39 fő**

Az átmeneti ellátott gondozottak összetételére vonatkozó 2015. évi adatok a családgondozás vonatkozásában:

Ellátott gyermekek száma az ellátás kezdeményezője szerint:

Szülő	54 fő
Várandós anya	1 fő
Más intézmény: (gyermekjóléti családsegítő oktatási intézmény)	2 fő
Összesen	57 fő

Szabadidős programok

Több szabadidős programot – többek között kirándulást Ónodra és a Diósgyőri Várba - szerveztek a családok részére.

Nyári programjaik célja: az egészséges családi kapcsolatok kialakítása, segítése, a szülő-gyerek kapcsolat javítása. Értékrend közvetítése, a gyermeknek családtagokkal és társaival való viszonyának javítása.

Karácsonyi és szilveszteri programok szervezése, illetve az AURA Segítő Kutya alapítvánnyal kötött megállapodás keretében heti rendszerességgel kutyaterápiás foglalkozások valósultak meg az intézményben.

Gyermekek Átmeneti Otthona

A GYÁO határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkezik. A szakmai egység 24 férőhelyes átmeneti otthon, amely a gyermekjóléti alapellátás keretében átmeneti gondozást biztosító bentlakásos gyermekintézmény.

Személyi feltételek

Az átmeneti otthonban az alábbi szakmai létszám biztosított: 1 fő szakmai vezető, 2 fő nevelő, 3 fő gyermekfelügyelő, 1 fő családgondozó, 1 fő fejlesztőpedagógus, 1 fő gyermekvédelmi ügyintéző, 1 fő pszichológiai tanácsadó

Tárgyi feltételek

A GYÁO 2 egységben, 12+12 fő elhelyezésére szolgáló gyermekcsoportból áll. Mindkét gyermekcsoportban 4 szoba (2-4 ágyas), fürdőszoba, WC, konyha, ebédlő, nappali, nevelői szoba, raktár, spájz található.

Az év során a rendszeres karbantartás megtörtént (tisztasági festések, felmerült problémák elhárítása). A családiás környezet biztosítja a gyermek egyéni életterét, személyi tulajdonának védelmét, a gyermek biztonságát, egyéni tevékenységeinek terét.

Szakmai munka

Azok a gyermekek vehetik igénybe az átmeneti gondozást, ahol a családban történő nevelést a szülők egészségi körülményei, lakhatási- életvezetési problémái, vagy indokolt távollétük miatt nem lehet megoldani, speciális segítséget nyújtva a szociálisan, mentálisan teljesítőképességük határára sodródott szülőknek, gyermekeknek problémáik időben történő felismerésében, kezelésében. A gyermekek átmeneti otthonában történő elhelyezés a szülő kérelmére, vagy beleegyezésével történik, a szülői felügyeleti jogokat nem érinti, az ellátás feltétele a megállapodás megkötése.

2015. évben 39 alkalommal kerültek be újként gyermekek az Otthonba. Az elmúlt időszakban is a lakhatási problémák, az elégtelen lakhatási körülmények okozták a legtöbb gondot, de 33 gyermeket sikerült hazagondozni családjához.

56 gyermek részesült ellátásban, 4220 gondozási nappal, az átlaglétszám 11,69 fő. Az adatok a 2014. évi 68 fő ellátotthoz képest csökkenő tendenciát mutatnak.

Nagyon jó szakmai eredményt hozott a szülőkkel való közös munka, napi kapcsolat kialakítása, az anyák többségével takarékosági megállapodást kötöttek annak érdekében, hogy az önálló életvitel kialakítható legyen és a gyermekek visszakérülhessenek a családi környezetbe. Az otthon munkatársainak nagyon jó kapcsolatot sikerült kialakítani a

családgondozókkal, minden beköltözésnél és távozáskor véleményüket és javaslatukat figyelembe véve hozzák meg a döntést a gyermek érdekében.

Szabadidős programok

Az intézmény az ellátottak érdekében Kácson szervezett nagy sikerű nyári tábort. Továbbra is megünneplésre kerülnek a születésnapok, rendszeresen megszervezik az ünnepi összejöveteleket, majális napot szerveztek mindkét átmeneti otthon lakóinak, hogy jobban megismerhessék egymást.

5. Szakmai ellenőrzések

2015. év folyamán az intézmény szolgáltatásait érintően az alábbi szakmai ellenőrzések történtek:

- Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Jegyzői Kabinet Ellenőrzési Osztálya adatvédelmi, információbiztonsági ellenőrzés tartott 2015. május 4 - május 29. napja között,
- a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, idősek klubja, támogató szolgáltatás, pszichiátriai betegek részére nyújtott közösségi ellátás szakmai ellenőrzését végezte 2015. február 17-18. között,
- a Magyar Államkincstár Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Igazgatóság Államháztartási Irodája
- Családok Átmeneti Otthona 2015 évi központi költségvetés IX. fejezetéből származó támogatás igénylés megalapozottságának vizsgálatát végezte 2015. március 3-április 9. között,
- Gyermek Átmeneti Otthona 2015 évi központi költségvetés IX. fejezetéből származó támogatás igénylés megalapozottságának vizsgálata történt 2015. március 3. - április 9. napja között,
- a Nemzeti Élelmiszerlánc Biztonsági Hivatala,
- Mesemalom Bölcsőde Közétkeztetés minősítése ellenőrzést végzett 2015. október 6. napján,
- Margaréta Bölcsőde Közétkeztetés minősítése ellenőrzést végzett 2015. október 12. napján,
- Napraforgó Bölcsőde Közétkeztetés minősítése ellenőrzést végzett 2015. október 27. napján.

Az ellenőrzések szakmai hiányosságot nem állapítottak meg, a jegyzőkönyvekben meghatározott javaslatokat az intézmény lehetőségeihez mérten figyelembe veszi szakmai munkájának alkalmazásakor. A tárgyi feltételeknél tapasztalt hiányosságok felszámolása részben intézményi keretből megtörténik, részben fenntartói támogatásból kerül ütemezésre a megvalósítás.

6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása

6.1. A MESZEGYI bűnmegelőzési tevékenysége

Az intézmény továbbra is nagyon fontosnak tartja a prevenció programok jó gyakorlatának folytatását, bővíteni azon iskolák körét, ahol az iskolai szociális munkaforma megjelenhet és még a veszélyeztetettség kialakulása előtt segítséget tudnak nyújtani.

Az elmúlt évben is több olyan programot szerveztek, amelyek elsődlegesen a bűnmegelőzést célozták, de számos olyan prevenció tevékenységet is folytat az intézmény, amelyek a gyermekek helyes szocializációját igyekeztek segíteni.

A gyermekek számára szervezett programok mellett megszólították a felnőtt – idős – ellátottakat és belső képzés keretében segítették a dolgozók ismeretanyagának bővítését.

Az intézmény szakmai munkája során szerteágazó bűnmegelőzési tevékenységéből adódóan szoros kapcsolatban, együttműködésben áll:

- Miskolci Önkormányzati Rendészettel,
- Bűnmegelőzési Centrummal (a Legyetek jók, ha tudtok bűnmegelőzési modellprojekt kapcsán többször vették igénybe különböző összejövetelek és oktatások lebonyolításában),
- a város 8 Polgárőr Egyesületével,
- közösségi rendőrökkel,
- pártfogókkal.

Az intézmény tagja a Miskolci Kábítószerügyi Egyeztető Fórumnak (továbbiakban: KEF) amely fontos összehangoló feladatot lát el a drogprevencióban. A KEF felismerte, hogy Miskolcon városrészenként eltérő a drogprobléma jellege, súlya, ezért fontos lokális munkacsoportokban dolgozni. Ennek hatására alakult meg a KEF Avasi munkacsoportja. A fórum kinyilvánította, hogy az alacsonyküszöbű szolgáltatások és az alternatív szolgáltatásoknak különösen nagy jelentősége van a probléma kezelésében.

Legyetek jók, ha tudtok – komplex bűnmegelőzési projekt

A „Legyetek jók, ha tudtok!” komplex bűnmegelőzési modellprojekt keretein belül megvalósított programelemek 2015-ben is a Kassai úti TSZK forgalomszámában kerültek megjelenítésre. Az intézmény referense 3370 diákkal, szülővel tartott kapcsolatot, így a forgalomszám 3370 volt.

1. Bűnmegelőzési csoportfoglalkozások

Cél: terhelhető, a kortárs/sorstárs- segítség területén aktív szerepet vállaló, normakövető fiatalok képzése.

2015 januárja és decembere között 11, több órás, nem ritkán egész napos csoportfoglalkozások valósultak meg.

2. Bűnmegelőzési órák tartása a város általános,- és középiskoláiban

Cél: a város ifjúságának széles körben történő képzése az áldozattá, illetve elkövetővé válásuk megelőzése érdekében.

A célcsoport 12 éves kortól 19 éves korig terjed, jellemzően az iskolák igyekeznek minél kisebb gyerekekhez bejuttatni a programot, hiszen ők is érzékelik, hogy a gyerekek között megjelenő problémahalmaz áldozatai és elkövetői egyaránt egyre fiatalabbak.

A programelem továbbra is tematikusan egymásra épülő órák keretein belül, a modellprojekt filmjeinek feldolgozásával valósult meg, egy-egy osztályban 8 alkalommal, illetve tanévenként 1-1 drogprevenció nap tartásával valósult meg.

Az órák tartására, a program bűnmegelőzési moduljának minél szélesebb körben történő kiterjesztésére nagy az igény és növekvő tendenciát mutat.

2015-ben 7 iskola, 15 osztályában összesen 120 bűnmegelőzési foglalkozás került megtartásra. A bűnmegelőzési órák tematikájának szerves részét képezi a 2 drogpreevenció nap tartása, ahol a téma abszolút autentikus előadói, és a csoportba járó fiatalok nyújtottak garanciát a programelem minőségére, hiteles megvalósítására. Öröndetes, hogy egy-egy ilyen rendezvényen 250 fő is megjelent.

Az igény továbbra is folyamatos a programban már évek óta résztvevő iskolák egyre több osztályában igénylik az órák tartását, illetve olyan oktatási intézmények is megkeresték az intézményt, amelyek eddig még nem kerültek bevonásra.

3. Sorstárs-segítő képzés:

Cél: a szerhasználó fiatalok szermentessé tétele, majd esetleg sorssegítővé képzése

A programelem egyéni foglalkozások, fejlesztések keretein belül került megvalósításra.

Bűnmegelőzési képzés-sorozatok

1. Drogpreevenció témakörében szintén 3 alkalmas előadás-sorozat került megszervezésre a GYÁO, CSÁO munkatársainak.
2. Drogpreevenció előadások a Gyámhivatal, a Mentor Gimnázium, valamint a Berzeviczy Gergely Szakközépiskola dolgozóinak kerültek megtartásra.
3. A Közösségi Rendészet területileg illetékes kollégáival, a Református és Evangélikus Egyházzal együttműködve került megvalósításra egy-egy 3 alkalomból álló, elsősorban időseknek szóló bűnmegelőzési előadás-sorozat.

Utcai és lakótelepi szociális munka

A prevenció tevékenység célja a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, szocializációjának támogatása, veszélyeztetettségének megelőzése. A bűncselekmények döntő többsége a tanítási idő után történik. A probléma kialakulásának legfőbb oka a szabadidő hasznos eltöltésének hiánya és a családi érdektelenség. A prevenció szolgáltatás megelőzi/megelőzheti a veszélyeztető helyzet kialakulását.

A szabadidős foglalkozások alkalmával a fiatalok megfontoltabbá válnak, jobban átgondolják cselekedeteiket. A prevenció lehetőségei során közvetett, illetve közvetlen információkat kapnak a bűncselekmények elkövetésének következményeiről és az elkövetéssel járó felelősségről, sokszor nem csupán primer, hanem szekunder prevenciót is folytatnak.

A TSZK-k továbbra is rendszeresen szerveznek játszóházakat, családi játszóházakat, családi napokat, baba-mama klubokat, táborokat, csoportfoglalkozásokat stb. A **játzóházak, családi napok** elsősorban a közösségi kapcsolatok erősítését szolgálják, helyet biztosítanak a gyermekeknek és szüleiknek, hogy közösen alkossanak, együtt éljenek meg örömdeli pillanatokat, sikereket. Egyre gyakoribb, hogy a tematikus programok tartásakor alkalom nyílik a problémáik szakemberekkel történő megbeszélése, információ, tájékoztatást, megoldási módszereiket kapnak, egymással is meg tudják a problémákat osztani.

A **baba-mama klubok** célja, a gyermekek közösséghez való szoktatása, a szülő – gyermek kapcsolat erősítése, a szülők közötti kohézió kialakulása, a GYED, GYES időszak alatt előforduló depresszió megelőzése. A gyakorlat bebizonyította, hogy fontos az érintetteknek és az érdeklődőknek, hogy a klubszerű tevékenységek fix időpontban, rendszeresen és tervezhető módon működjenek. A célcsoport elsősorban a 3 év alatti gyermekekből és szüleikből, nagyszüleikből tevődik össze. A klub két tartóoszlopa az önéngítés és a koordináció.

A programokat 2015-ben is két irányban, a gyermekekre és a szülőkre fókuszálva alakították.

Programelemek a gyermekek számára: kreatív foglalkozások (rajzolás, festés, gyurmázás), zene és mesehallgatás, ének és mondóka tanulás, ritmusfejlesztés egyszerű ütőhangszerekkel, ünnepek köré csoportosuló játszóházak szervezése (gyermeknap, húsvét, farsang, karácsony stb.) míg a felnőttek esetén a bántalmazott nőknek tartottak előadásokat.

A **táborok** célja változatlanul a hasznos szabadidő eltöltés, élményszerzés, tapasztalatszerzés, készségfejlesztés és nem utolsósorban, a gyermekek napközbeni ellátása a napközis táborok keretében. Ezen prevenciós programok iránt egyre nagyobb az igény, a széles körben veszik igénybe a családok függetlenül attól, hogy kapcsolatban vagy ellátásban vannak-e az intézménnyel vagy sem. A tapasztalat bebizonyította, hogy ezek támaszt nyújtó, segítő, bizalmat erősítő programok.

Egyre több nevelési-oktatási intézmény is kapcsolódik az **óvodában - iskolai területen nyújtott szociális munka** programhoz.

A tanulók részéről jellemzően önismereti, a kamaszkorból adódó lelki eredetű, kérdésekkel, tanulási, családi problémákkal keresték meg a szociális munkásokat.

Az óvodákban a szociális munkás végigjárja a csoportokat, megbeszélést folytat az óvónőkkel, olyan időpontban van az intézményben, amikor a szülő is megkeresheti problémájával. Jellemző az információ kérés hivatalos ügyek intézéséhez, adományok utáni érdeklődés.

A **bölcsődére** is kiterjesztette szolgáltatását az intézmény, melynek célja, hogy mérsékelje a gyermek helytelen irányú fejlődését, megelőzze a fenyegető ártalmak kialakulását. A kialakult jó gyakorlatot 2015-ben is folytatták és a szolgáltatás keretében a családgondozó fix időpontban felkeresi a csoportokat, elbeszélget a gondozókkal az esetlegesen felmerülő problémákról. Beszélgetést kezdeményez a szülőkkel, szülői értekezleten vesz részt, tájékoztatást, információt, tanácsot ad.

Továbbra is fontosnak tartják az **esetmegbeszélések**, esetkonferenciák szervezését egy – egy probléma megoldására, illetve közös családlátogatást folytatnak az illetékes jelzőrendszeri tagokkal.

Avas-dél szociális rehabilitációs program

2014 májusában kezdődött meg a 150 m²-esn kialakított Avasi Közösségi Tér működése.

A tér az alábbi önszerveződéseknek, és programoknak ad helyet:

- **Stáb megbeszélések:** önszerveződések, szabadidő hasznos eltöltése, közösségfejlesztő tevékenységek, tervezések, bevonás témáiban. (8-16 fő)
- Az **Avasi Könyvcseré Pont** változatlanul várja hetente két alkalommal az olvasni vágyókat. Adományokból a tartja fenn magát és folyamatosan megújul. (3-8 fő)
- **50 + torna** az Otthon Segítünk Alapítvány koordinálásával működik. Hetente 1 alkalommal várja a mozogni vágyó idősebb hölgyeket. (10-15 fő)
- **Korrepetálás eseti jelleggel**, felmerülő igény szerint várja a diákokat önkéntes gimnazisták, és felnőttek segítségével. Különösen nagy segítséget nyújt a Miskolci Egyetem Roma Szakkollégiumának tagjai, önkéntes munkát végeznek.
- **Avasi Gyalogbékák** – kiránduló klub, akik havonta utazásokon vesznek részt. A klubtagok a Közösségi Térben találkozáva tervezik meg az utakat és a kirándulások után közösen elevenítik fel az élményeket.
- **Kézműves klub** - állandó csoport szerda délelőttönként. (3-6 fő)

- **Számítógépes tanuló klub** – ahol a helyi lakosok elsajátíthatják a számítógépes alapismereteket. Képesé válnak az önéletrajzok saját megírására és munkahely keresésre az internet segítségével.
- **Avasi Cserebogár Kör - Szívesség csere** – szomszédsági kapcsolatok erősítése, bizalmi alapú kezdeményezés. (6-8 fő)
- **Nyitott kapuk** – alacsony küszöbű szolgáltatás gyerekek számára. A találkozások alkalmával a fiatalok kézműves foglalkozásokon vehetnek részt, használhatják a tér adottságait ping-pong és csocsó asztalokat. (10-15 fő)
- **Fotókör** – helyi lakosokból szerveződő kör, heti rendszerességgel, szakmai vezetéssel sajátíthatják el a fotózás alapjait (8-14 fő)
- **Gyógytorna** – helyi lakosoknak, önkéntes gyógytornász vezetésével.
- **50+ klub** – heti rendszerességgel működő csoport, ahol 50 év felettiiek beszélgetnek, közös programokat szerveznek, kirándulnak.
- **Szerepem a családban klub** – bántalmazott nők családgondozó vezetésével megbeszélik problémáikat, megoldást keresnek azokra.
- **Felnőtt pingpong** – önszerveződő kezdeményezés, szabadidős program, heti rendszerességgel. (4-6 fő)
- **Éjszakai pingpong** – prevenciós program fiataloknak a Máltai Szeretetszolgálat és a Közösségi Tér dolgozóinak vezetésével. (30-35 fő)
- **TEA** – Tegyük Együtt az Avasért! Helyi lakosokból alakult önszerveződő csoport! (5-6 fő)
- **Nyári napközis táborok** (változó, 5-30 fő) az Avason élő gyerekek számára
- **Playback színház** (10 fő) Havi rendszerességgel próbál, negyedévente fellépést szervez.
- **Szakmai és közösségi fórumok**, közösségi beszélgetések (15-20 fő), képzések
- **IKSZ** – iskolai közösségi szolgálatos fiatalok behívása térbe. Közös akciók szervezése, korrepetálás,
- **Mentorálás,**
- **Raklap bútorok készítése** helyi kliens gyerekekkel. (3-9 fő).

A **Közösségi Tér** nyitva tartásához szükség van legalább 2 fő állandó koordinátorokra, akik hétfőtől-péntekig 9.00-18.00-ig tartják nyitva a teret. A közösségi koordinátorokat 2015. június 30-ig a projekt foglalkoztatta, 2015. december 31-ig egy munkatárs bérét a MESZEGYI finanszírozta. Ahhoz, hogy folyamatosan elérhető legyen az avasi lakosok számára a Tér, szükséges a hosszabbított, illetve alkalmanként a hétfői nyitva tartás is. Mindez nem igazodik az Avasi TSZK munkarendjéhez – minden dolgozó bekapcsolódott és aktív szervezője is a közösségi folyamatoknak - ez nagyfokú empátiát, rugalmasságot követel meg az ott dolgozók részéről.

A Térbe 350 ember jár heti rendszerességgel, ami nagy eredménynek mondható, melyet egy olyan eszköz generált – a **közösségfejlesztő munka**, - amelyet pusztán a szociális munka, vagy az egyéni esetkezelés eddig nem tudott megtenni.

Elsősorban azokat az embereket szólította meg a közösségi munka, akik nem igazán jártak segítséget kérni a szolgálathoz. Mivel a szolgáltatások minden Avasi lakos számára hozzáférhetőek, ez a prevenciós módszer egyre több embert vonz az intézménybe. A közösségi alkalmak megteremtése nem az intézmény feladata, hanem a lakóké, a TSZK csak a kezdeményezéseket segíti, támogatja, és teret ad, felismeri a szükségleteket.

Az intézmény ezen törekvése **példaértékű és modellszerű a szociális munkában**, ezt igazolja, hogy a Debreceni Egyetem és a Miskolci Egyetem terepintézményévé váltak a közösségfejlesztésben, az Eszterházy Károly Főiskola is érdeklődik a munkájuk iránt, illetve budapesti családsegítő szolgálatok szeretnék megismerni, átvenni a munkamódszerüket.

A Dialóg Egyesület és a MESZEGYI – Avasi TSZK együttműködése nem zárul le a projektfinanszírozás végével, mivel egy olyan folyamatot indítottak el, ahol a lakók az igényeiket folyamatosan megfogalmazzák, kérik a segítséget, és támogatást, hogy aztán megerősödve elengedhessék az önszerveződéseket a saját útjukra. Így a két szervezet a további közös munka reményében együttműködési megállapodást fogalmazott meg 2015-ben.

Az Avasi TSZK munkája a program során:

- felvételre került 1 fő szociális munkás, aki munkaidő megosztásban dolgozik családgondozóként a gyermekjóléti szolgáltatás területén és a Dialóg Egyesület munkájába is bekapcsolódott. Feladata a közösségi beszélgetések kezdeményezése, lebonyolítása, és a szívességcsere szolgálat kialakítása, és aktív részvétel a közösségfejlesztő munkában,
- 3 fő családgondozó került bevonásra az alábbi szolgáltatások nyújtásával: életvezetési tanácsadás, munkaerő piaci reintegráció segítése és fiatalokkal végzett hasznos szabadidő eltöltése (kortárs segítség), bántalmazott nők csoportjának működtetése, szívességcsere fórum működtetése,
- a bevont munkatársak részt vettek a Szilvás u. 1-7, 15-21 házakban végzett szükségletfelmérésben, amelyek a közösségi igényeket vállalták feltárni,
- a Szilvás u. 2. lakógyűléseinek közösségi beszélgetése rendszeressé vált, minden szerdán 10.00-tól
- az Avasi Községi Kávézó felújításában és megnyitásában, a közösség bevonásában aktív szerepet vállalt a TSZK, illetve megnyílt a Szilvás 19-ben a settlement lakás,
- a krízisalap felhasználásának szakmai irányelvei kidolgozásra kerültek, és a családsegítő munkatársai ajánlásával és a család szakmai mentorálásával történik meg annak felhasználása, életvezetési és háztartásgazdálkodással megtámogatva,
- minden kedden egy munkatárs részt vesz a Máltai Játsszóter Hitele-S programjának tanácsadásán, mentorálva a beajánlott családokat, erősítve a két szervezet közötti szakmai együttműködést,
- 2 fő utcai szociális munkás minden szerdán 16.00-20.00-ig alacsony küszöbű szolgáltatásként prevenciós programot szervez a Községi Térben, az utcán csellengés és a devianciák kialakulásának megelőzése érdekében,
- megalakult az Avas Playback színtársulat, Moreno pszichodramatista módszerét alkalmazva, mint terápiás lehetőség egy-egy meghatározó élmény feldolgozására.
- Avasi fórumok folyamatos szervezése
- Prevenciós program szervezése gyerekeknek- a Nyitott kapu elnevezésű programban
- a pályázatban tervezett 20 alkalomból 11 valósult meg. A program lezárása után is működtetni kívánják a klubfoglalkozásokat az utcán csellengő fiataloknak,
- 2015-re kikristályosodott, hogy a közösségi beszélgetéseken kialakuló konfliktusokat a Dialóg Egyesület közösségfejlesztői már saját eszközökkel tudják kezelni és a mediációs tevékenységre inkább a szervezetek közötti kommunikáció segítségével van szükség, amely 14 alkalommal valósult meg,
- az Szt. szabályainak változása miatt 5 alkalommal történt mediáció a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő kliensek 30 napos munkavállalási kötelezettségével összefüggésben,

- 2 alkalommal a MESZEGYI szervezeti egységei (idősellátás-családsegítés) közötti kommunikációs nehézségek leküzdésére, de az általános iskolákkal, középiskolákkal és a pártfogói felügyelőkkel is több mediációs alkalmat szerveztek,
- Közösségszervező mentorok képzése,
- A képzést felnőttképzésben akkreditált tanfolyamként indították be 20 főnek 60 órában, melynek eredményeként tudatos közösségi munkába indult el a város több pontján,
- Közösségszervező mentorok moderálása,
- 10 alkalommal történt a közösségi mentorképzésben résztvevőknek, illetve már régóta terepen dolgozó közösségfejlesztők számára,
- Megújulás - Jelenlét Programban való folyamatos tevékenység biztosítása.

Nyilvánosság

Az intézmény szolgáltatásainak szélesebb körben való elterjesztése érdekében egyre több csatornán megmutatták magunkat. Az egyik leglátványosabb, hogy az épület hatalmas üvegfelületeire üvegfóliát rakattak, amelyen a TSZK „Az én családom” nevezetű rajzpályázatra beérkezett rajzokat nyomtatták, illetve az intézmény logóját és elérhetőségét.

Az Avasi Községi Tér, az Avasi Községi Kávézó, és a Settlement lakás megnyitása is nagy sajtóvisszhangot kapott, így a médiában több alkalommal is megjelentek.

Az Avasi Panellevél negyedéves megjelenése minden avasi lakost tájékoztat a programokról, és az aktualitásokról.

Börtön Szociális Munka tevékenység

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben 2010. óta működik a börtön szociális munka szolgáltatás 2 családgondozó közreműködésével. Célja továbbra is a fogvatartottak reszocializációjának elősegítése és a börtönártalmak enyhítése. Az év nagy részében konfliktuskezelés-életúttervezés tematikus csoportot működtettek. A korábban kialakított és bevált csoporttematikát az aktuálisan jelentkező igényekhez igazítva, frissítve használják az újabban összeállított csoportoknál, melynek gerincét a konfliktuskezelés, az önismeret, és az életúttervezés teszi ki.

Az intézetből szabadulók gyakran keresik fel a szolgálatot azzal a kérdéssel, hogy hogyan tudnák visszaállítani családjukkal a korábbi kapcsolatot, illetve újra munkába állni. Ezekkel az információkkal már a szabadulás előtt el tudják látni őket, illetve a figyelmüket ráirányítani a tudatos jövőtervezés felé. Erre a csoportfoglalkozások alatt is alkalmat biztosítanak, de az elmúlt évben az egyéni tanácsadásokra is nagy igény mutatkozott.

2015. évben dropprevenciós pályázati programot működtetett az intézmény a Fiatalkorúak Büntetés-végrehajtási Intézetében, melynek keretében tematikus csoportfoglalkozások, családterápia, egészségnap került megrendezésre, továbbá a dropprevenciót szolgáló dokumentumfilmet készítették. A pályázati program ágazatközi záró konferenciával zárult.

A MESZEGYI bűnmegelőzéssel kapcsolatos jövőre vonatkozó céljai, elképzelései

Az intézmény szeretné a már meglévő és kialakult széleskörű programkínálatát magas szakmai színvonalon tovább folytatni. A csoportos és közösségi prevenciót szolgáló programokat igyekeznek a megjelenő problémák megoldására fókuszálni és a szükségleteket kielégíteni.

Változatlanul érezhető, hogy a területen megjelenő szociális és gyermekvédelmi problémák már nem kezelhetők egyéni szinten, közösségi jellegűek, amelyben a jelzőrendszeren kívül több civil szervezet bevonására is szükség van, hogy a hiánypótló szolgáltatásaik is megjelenjenek és ezáltal komplex segítségnyújtás valósulhasson meg a városban. Ennek

keretében az intézmény az utóbbi években komoly erőbefektetéssel dolgozik a civil hálózattal való kapcsolattartás erősítésében.

Több szakmai fórumot, műhelymunkát is tervez az intézmény a csellengő fiatalok felkutatása és programokba való bevonása érdekében. Rendszeres kapcsolattartás, személyes látogatás, információ csere, műhelymegbeszélések teszik még élőbbé ezeket a kapcsolati lehetőségeket.

Nagy az érdeklődés és igény a nyári szabadidő hasznos eltöltését segítő programokra, ezt támasztják alá a táborok szervezése, amelyek maximális kihasználtság mellett működtek. A családok többségének nincs lehetősége nagy anyagi ráfordítással támogatni gyermekeik ez irányú szükségleteinek kielégítését, pedig szocializációjuk szempontjából óriási súllyal bír a közösségi élmény megszerzése, megtapasztalása. Nagyobb pályázati forrás lehetősége esetén tovább segítenék ezeket a törekvéseket, hogy minél több gyermek jusson hozzá a számára hasznos programokhoz.

6.2. Az Önkormányzat szerepe a bűnmegelőzésben

Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése (a továbbiakban: Közgyűlés) 2004. március 4. napján tartott ülésén a II-47/59.197/2004. számú határozatával elfogadta a város **Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Stratégiáját** (a továbbiakban: Stratégia) és végrehajtásának cselekvési programját, melyet kétévente írt elő felülvizsgálni és az elvégzett munkáról beszámolót készíteni.

A Közgyűlés 2015. március 12. napján tartott ülésén elfogadásra került a Stratégiában foglalt feladatok 2013-2014. évi teljesítéséről szóló beszámoló és a 2015-2016. évi Cselekvési Program.

A Stratégia Cselekvési Programjában megfogalmazásra került, hogy az Önkormányzat kiemelt feladatának tekinti olyan programok, projektek elindítását és menedzselését, amelyek a polgárok szubjektív biztonságérzetét pozitív irányban befolyásolják.

Az Önkormányzat, mint a közigazgatás helyi irányítója, felelős a város bűnmegelőzésének, közrendjének, közbiztonságának fenntartásáért, javításáért. A város vezetése a **komplex biztonság fogalomrendszeréből** indult ki, mely szociológiai, városszociológiai, városgazdasági kérdéseket is érint. Ezen alapvető szempontok figyelembe vételével alakult ki az a paradigmaváltó nézete az Önkormányzatnak, hogy a közbiztonság javítására irányuló törekvéseknek **az együttműködésre** kell épülnie, valamint **lakosság közelinek** és egyben **szolgáltató jellegűnek** kell lennie. A közbiztonság és a bűnmegelőzés hatékonyságának növeléséhez tehát elengedhetetlenül fontos az összefogás, az együttműködés a rendőrséggel, az iskolákkal, a gazdaság szereplőivel, civil- és egyházi szervezetekkel, a városvezetésben és -üzemeltetésben részt vevőkkel.

Az Önkormányzat a Stratégia Cselekvési Programjának 2.5. pontja értelmében **kortárs segítő képzést szervezett**. A bűnmegelőzés eszköz és egyben lehetőség a fiatalok szociális kompetencia készségének fejlesztésére. A család mellett az oktatási-, nevelési intézmények töltik be a nevelés legfontosabb színterét, a pedagógusok oktató, nevelő munkája mellett a diákok körében a kortárs csoport hatása az, amely rendkívül nagy jelentőséggel bír.

Az Önkormányzat által az 50 órában kötelezően teljesítendő közösségi szolgálat keretén belül megszervezett kortárs segítő képzésen, a 2015/2016-os tanév folyamán együttműködési megállapodás alapján öt középiskolából (Miskolc Szakképzési Centrum Diósgyőr-Vasgyári Szakképző Iskola és Kollégium, Miskolci Szakképzési Centrum Baross Gábor Közlekedési és

Postaforgalmi Szakközépiskola, Miskolci Szakképzési Centrum Kandó Kálmán Szakközépiskola, Avasi Gimnázium és a Miskolci Hermann Ottó Gimnázium) 35 fő diák vett részt. A programban elsősorban nem a direkt ismeretátadásra, vagy nevelésre szerettek volna építeni, hanem változatos példákon, tevékenységeken keresztül próbáltak alternatívákat kínálni. A program célja, hogy a gyermekek személyiségét, ismereteit azokon a területeken gazdagítsák, melyek a családi és iskolai közösségben nem nyernek kellő megerősítést, ugyanakkor a társadalmi beilleszkedéshez szükséges készségek, képességek kialakítását segítik. Hangsúlyt fektetve az egészséges életmód, szocializációs készségek fejlesztése csoporttémények révén, társakért, önmagukért érzett felelősségtudat fejlesztése.

A képzés tizenegy program eleme között szerepelt a „Nyitott Bíróság”, mely program keretén belül a fiatalok bepillantást nyerhettek az igazságszolgáltatás rendszerébe, jogi ismereteiket bővíthették. Lehetőséget volt arra, hogy a Drogambulancián közvetlen, kötetlen beszélgetést folytassanak az ott dolgozó szakemberekkel. A résztvevő fiatalok közül azokkal a diákokkal, akik a 16. életévüket betöltötték ellátogattak a Büntetés-végrehajtási Intézetbe, ahol betekintést kaptak az elítéltek mindennapjaiba. Élménypedagógiai módszereket alkalmaztak már első bemutatkozás alkalmával, majd az előadássorozatunkban „Diákcsíny vagy Bűncselekmény”, „Internetbiztonság”, „Érzékenyítés a szép korúakkal kapcsolatosan”, „Konfliktuskezelés alternatív módszerei” témájú interaktív beszélgetéseik mellett, helyet kapott a „Kábítószer prevenció rendőrségi aspektusból” téma is. Szintén a program keretén belül került sor Dr. Zacher Gábor toxikológus főorvos „Droghelyzet 2016” című két előadásának megtartására. Az első előadás kifejezetten a fiataloknak szólt, az ezt követő előadás elsősorban a szülőknek és a pedagógusoknak.

A program hosszú távú célja, hogy azon készségek és képességek fejlesztésére kerüljön a hangsúly, amelyek képessé teszik az iskolából kikerülő fiatalokat arra, hogy öntudatos, felelősségteljes, végiggondolt döntéseket meghozni képes, folyamatos megújulásra motivált és alkalmas, egészséges személyiségű felnőttekké váljanak.

6.3. Miskolci Önkormányzati Rendészet beszámolója a 2015. évben végrehajtott ifjúságvédelmi intézkedéseiről

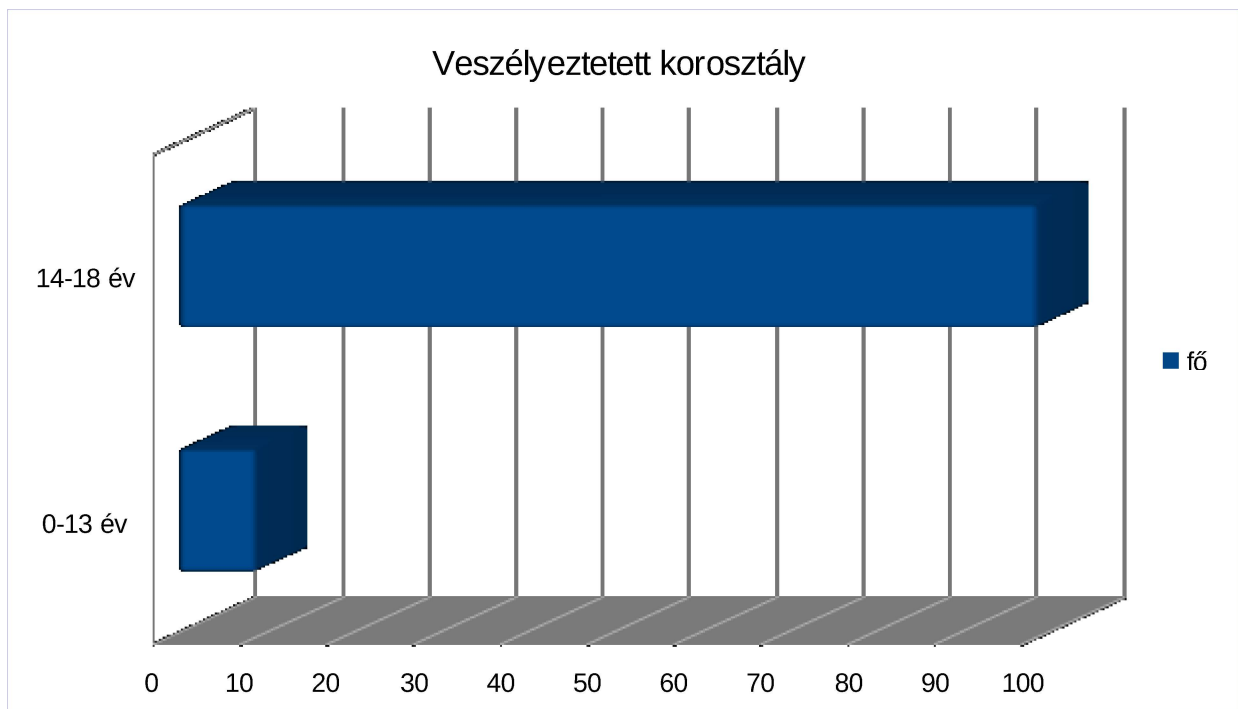
A Stratégia Cselekvési Programjában leírtak, a 2012. évi CXX. törvény az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint az egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításairól, és a 1999. évi LXIII. törvény a közterület-felügyeletről 1.§. (4) bekezdésének d) pontja – mely szerint a felügyelet feladata a „közreműködés a társadalmi bűnmegelőzési feladatok megvalósításában, a közrend és a közbiztonság védelmében” – a Miskolci Önkormányzati Rendészet (a továbbiakban: MIÖR) a következő ifjúságvédelmi intézkedéseket hajtotta végre.

A MIÖR 2015-ben kiemelten kezelte az ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységeit. A Miskolci Városi Rendőrkapitányság közösségi rendészeivel és a MESZEGYI utcai szociális munkásaival együttműködve a közös járőrszolgálatok az "ifjúságvédelmi szolgálat" létrehozása, az iskolakerülés elleni fellépés, az egészségkárosító szerek fogyasztása, kéregetés, bűncselekmények megelőzésére, megakadályozására irányult.

Iskolakerülés tekintetében iskolaidőben alkalmanként, majd októbertől minden héten két délelőtt 8 órától 12 óráig a 1.-2.-3.-7.-8. zóna közösségi rendőreinek területét alávonva történtek ellenőrzések. A további ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátásának egy része havonta egy-két pénteken, szombat éjszakánként az "Ifjúságvédelmi Őrjárat" keretén

belül zajlottak. Ezt kiegészítve a fennmaradó hétvégék biztosítása érdekében, tavasszal a MIÖR az 1.-2. zóna közösségi rendőreivel és az utcai szociális munkásokkal Miskolc belvárosának utcáit, tereit, parkjait ellenőrizte péntek esténként 18-24 óra közötti időszakokban.

Az utcai szociális munkások által elkészített és megküldött 2015. évre szóló statisztika alapján a közös járőrszolgálatok alatt 99 fő fiatalkorú és 9 fő kiskorú gyermekkel szemben történt intézkedés.

A 14 és 18 év közötti korosztályban magas az iskolakerülő és az egészségkárosító szert fogyasztó fiatalok száma.

A Miskolci Városi Rendőrkapitányság közösségi rendőreinek kiemelkedő együttműködése, részvétele, intézkedési jogköre tette lehetővé a közös ifjúságvédelmi szolgálat megalakulását, mely előrelépést jelent az ifjúságvédelem, bűnmegelőzés terén. Az intézkedések következményeként az utcai szociális munkások által megküldött tájékoztatás, jelzés az iskola, a szülő, indokolt esetben a területileg illetékes gyermekjóléti szolgálat felé, lehetőséget nyújthat a deviáns magatartás, az iskolakerülés, az egészségkárosító szerek fogyasztásának a visszaszorítására.

A Községi Rendőrség 2013. szeptember hónaptól megkezdett szolgálata rövid időn belül közös kapcsolódási pontokat talált a MIÖR közrend és közbiztonsági tevékenységével, terveivel. A projektben szolgálatot teljesítő közösségi rendőrök az illetékességi területüket érintő kérdésekben egyéni megkeresés útján életre kelt az az együttműködési forma, melynek hatékonysága rövid időn belül megerősítette a program létjogosultságát.

A folyamatos, jól működő, eredményes szolgálat a jövőben más formában működik tovább. Az egyeztetések eredményeként a Miskolci Városi Rendőrkapitányság továbbra is biztosítja a szükséges létszámot, - lehetőség szerint azok személyében, akik korábban is részt vettek

ebben a programban - ezzel biztosítva a rendőri jelenlétet a MIÖR ifjúságvédelmi szolgálata és a MESZEGYI utcai szociális munkásai intézkedései során.

A MIÖR közterület-felügyelő, mezőőr és körzeti rendész munkatársai nem csak akciószerű, hanem napi szolgálatteljesítésük alatt is kiemelt figyelmet fordítanak a gyermekek védelme érdekében szükséges intézkedések megtételére. Ellenőrzéseik során, amennyiben indokoltnak tartják, értesítik az ügyben a hatáskörrel rendelkező Járási Gyámhivatal munkatársait.

6.4. A Miskolci Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának 2015. évre vonatkozó ifjúságvédelmi jelentése

Ebben a fejezetben a Miskolci Rendőrkapitányság által készített anyagban kerül bemutatásra a 2015. évi gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységük:

A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiája első prioritásként határozta meg azon intézkedések szükségességét, amelyek a gyermek- és fiatalkori bűnözés valamint a sérelmükre elkövetett cselekmények visszaszorítását célozzák meg.

A fiatalkori bűnözés okait vizsgálva megállapítható, hogy vannak objektív okok, amelyek a társadalmi, illetve a családi környezetben gyökereznek, és vannak szubjektív okok, amelyek az elkövető személyiségében rejlenek. A leggyakrabban előforduló objektív okok közé tartoznak a családi problémák – alkoholista családi környezet, durva szülői bánásmód, helytelen nevelés – és a rossz baráti környezet, a kortárs csoportok - nem megkerülhetően - a MÉDIA, valamint az internet negatív hatása.

A változás jelei a fiatalkorú bűnözés intenzitásában is megmutatkoztak, hogy eltűntek azok az összetartó erőt képviselő szervezetek, amelyek nevelési célokat is szolgáltak. Megjelentek ugyan kisebb – főleg egyházi – ifjúsági szervezetek, cserkészcsapatok, de ezek nem képesek az ifjúság teljes körét átfogni. A másik tényező a munkanélküliség, s ezzel együtt a létbizonytalanság.

A fiatalkori bűnözés szubjektív okai között természetesen vezető helyen áll a társadalmi normák elvetése, az anyagi haszonszerzés, a szexualitás, a bosszú, illetve az egyénben rejlő bűnözői hajlam, az agresszivitás, a média, internet hatása, amit sok esetben a bűnöző életmódot folytató család, vagy baráti kör is erősít.

A nemenkénti megoszlás vizsgálatakor megállapítható, hogy az a felnőttekéhez hasonló: a bűnelkövetők jelentős százaléka fiú.

A Miskolci Rendőrkapitányság illetékességi területén tavaly összesen 6858 bűncselekmény került regisztrálásra rendőri eljárásban.

Az Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika (továbbiakban: ENYÜBS) adatai alapján 2015. évben a gyermekkorú elkövetők száma 76 fő, nemenkénti megoszlásuk, elkövető fiú 62 fő, lány 14 fő volt. A gyermekkorú elkövetők leggyakrabban vagyoni elleni bűncselekmények elkövetésében vesznek részt, ezen belül is a kisebb súlyú, kis kárértékű alkalmi lopásokban való részvétel a jellemző.

A rendelkezésre álló ENYÜBS adatok szerint 2015. évben 378 fő fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmény történt, melyből 297 fiú és 81 lány volt.

A rendőri tevékenység szerves része a bűnözés növekedésével szembeni globális reagálásnak, mely nem korlátozódhat csupán a bűnelkövetőkkel szembeni intézkedésre. A Kapitányság a

bűnmegelőzés területén az elmúlt években is a bűncselekmények megelőzésének, az azt elősegítő körülmények széleskörű feltárásának, valamint a lehetőségeket kihasználva ezeknek a körülményeknek a lakosság felé történő közvetítésnek tulajdonította a legnagyobb szerepet. A bűnüldözési és bűnmegelőzési munkához szervesen és elengedhetetlenül hozzátartozik a társszervekkel történő kapcsolattartás, mert a kiskorúak veszélyeztetettsége és a fiatalok bűnözés elleni küzdelem ott eredményesebb, ahol a gyermek és ifjúságvédelemben érintett szervek között minden területen hatékony együttműködés alakult ki.

A bűnmegelőzési munkához szervesen és elengedhetetlenül hozzátartozik a társszervekkel történő kapcsolattartás, melyet minden évben igyekeznek kiterjeszteni és javítani.

Ide tartozik a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal (továbbiakban: Kormányhivatal) Miskolci Járási Hivatal, Járási Gyámhivatala, a MESZEGYI, a Kormányhivatal Miskolci Járáshivatala Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve, a Kábítószer Egyeztető Fórum (KEF), a Drogambulancia Alapítvány, a KLIK Miskolci Tankerülete, a Miskolci Szakképző Centruma különböző művelődési házak, valamint a Miskolci Önkormányzati Rendészet, a Polgárőrség és a különböző vagyonvédelmi cégek. (a felsorolásban szereplőket 2015. évben használt elnevezéseik szerint rögzítettük).

A rendőrség prevenciós eszközeit áttekintve, elsősorban továbbra is a közterületi jelenlétnek van a leghatékonyabb bűnmegelőzési hatása, ezért az egyenruhás állomány a nap 24 óráját átfogó minél nagyobb jelenlétre törekszik, kiemelten kezelve a bűnügyileg veszélyeztetett területek visszatérő ellenőrzését.

A Kapitányság Bűnügyi Osztály Életvédelmi és Államigazgatási Alosztályán egy fő foglalkozik a bűnmegelőzési és áldozatvédelmi feladatok ellátásával. Munkája fontos részét képezi a városban és annak vonzáskörzetében található általános és középiskolákban, kollégiumokban a bűnmegelőzési órák megtartása, valamint a DADA Biztonságra Nevelő Iskolai Program általános iskolás diákok részére történő oktatása.

A család, gyermek és ifjúságvédelem területén munkatársuk rendszeresen tart - előre elkészített terv alapján - osztályfőnöki órák keretén belül előzetes felkérés alapján oktatást a kábítószerrel és más bűncselekményekkel kapcsolatosan az áldozattá, illetve bűnelkövetővé válás lehetséges eseteiről. Az előadások alkalmával bűnmegelőzési témájú kisfilmek kerülnek levetítésre, amelyet a diákok az előadóval együtt elemeznek, továbbá a bűnmegelőzési előadó egyéni jellegű konkrét kérdésben is tanácsot, felvilágosítást ad.

A Kapitányság bűnmegelőzési előadója által 2015-ben összesen 156 bűnmegelőzési óra megtartására került sor. A Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya néhány iskolában átvette a Kapitányságtól ezt a munkát, ezzel is növelve az oktatási intézmények bűnmegelőzési tárgyú lefedettségét.

Az általános iskolások bűnmegelőző jellegű oktatása, felvilágosítása a D.A.D.A. programon keresztül valósult meg. Az előző tanévben három általános iskolában, összesen 5 felső tagozatos osztályban került sor ilyen oktatásra, és összesen 15 D.A.D.A. óra megtartására került sor.

A Kapitányság néhány éve indította el, és tavaly tovább folytatta az ELLEN-SZER program oktatását a Berzeviczy Gergely Szakközépiskolában, ahol 2015. évben 4 ELLEN-SZER óra megtartására került sor.

Az Éltes Mátyás Óvoda Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézetben és a Tüskevár Óvoda és Általános Iskolában tartottak bűnmegelőzési előadást. A gyermekek értelmi szintjét figyelembe véve játékosan vázolták az áldozattá válás elkerülésének lehetőségét.

A 2015. évben a Szimbiózis Alapítvány kérésére 2 alkalommal ismételt előadás megtartására került sor a fogatékkkal élők részére, az áldozattá válás megelőzése érdekében.

Az iskolai intézményekben a fentiekén túlmenően alkalmanként történt esetmegbeszéléseken a szülők részére is felvilágosítást, tájékoztatást adtak a gyermek viselkedésének lehetséges következményeiről. Lehetőségeikhez mérten az oktatási intézmény kérésére, az általános és középiskolai szülői értekezleteken vettek részt, és tájékoztatást adtak a szülőknek a gyermek és fiatalok körében leggyakrabban előforduló problémákról, iskolai erőszakról, iskolai hiányzásról, az internetezés veszélyeiről, annak következményeiről.

A MESZEGYI-vel és a területileg illetékes Szolgáltatási Központokkal folyamatosan tartják a kapcsolatot, és az általuk megtartott szakmai konferenciákon részt vettek.

A Rendőrkapitányság bűnmegelőzési tevékenységével kapcsolatban mindenképp elmondható, hogy a társszervekkel folyamatos, kiemelkedően jó az együttműködés. A bűnmegelőzési előadásokról történő visszajelzések pozitívak, mindez megmutatkozik a növekvő igényekből, azonban a jelenleg rendelkezésünkre álló személyi erőforrással ez irányú tevékenységüket fokozni csak más bűnmegelőzési tevékenység kárára tudják.

6.3.1. A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység értékelése

Miskolc város közterületein, forgalmasabb utcáin, parkjaiban, különösen a nagyobb bevásárló és szórakoztató központokban jelentősen megnőtt azon fiatalok száma, akik magatartásukkal saját testi, lelki, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket veszélyeztetik.

Városunkban több olyan szórakozóhely működik, melynek közbiztonsági szempontból történő ellenőrzése kívánatos, leginkább a fiatalok alkohol-, illetve drogfogyasztásának megelőzése érdekében.

A Kapitányság több éve bevezette az „Ifjúságvédelmi Őrjáratot” valamint 2014. augusztustól a 19.24 Projekt keretében a „18. életévüket be nem töltött személyek alkoholfogyasztásának visszaszorítása céljából a szórakozóhelyek ellenőrzése” elnevezésű akcióorozatot, melyek az iskolakerülésre, az egészségkárosító szerek fogyasztására, a koldulásra, a kéregetésre, a bűncselekmények megelőzésére, megakadályozására, valamint az intézetből szökött fiatalok kiszűrésére irányulnak.

Az „Ifjúságvédelmi Őrjárat”-hoz csatlakoztak a MESZEGYI utcai szociális munkatársai, valamint a Miskolci Önkormányzati Rendészet rendészei, akikkel havonta, egyhetes időintervallumban, különböző napszakokban folytatják az ellenőrzést. Az őrjárat tagjai igazoltatják a fiatalokat, az adataikat felírják, majd értesítést küldenek a szülőknek, valamint az illetékes TSZK-nak.

Az eddigi tapasztalatok szerint eredményes az őrjárat tevékenysége, lényegesen visszaesett az iskolakerülők létszáma. A délutáni, esti portyák során a vendéglátó egységekben tartózkodó, alkoholt fogyasztó fiatalok száma is csökkenő tendenciát mutat.

Az Avasi lakótelepen is folyamatosan működik az ifjúságvédelmi őrző, melyhez szintén csatlakoztak a MESZEGYI utcai szociális munkatársai, csakúgy, mint a Miskolci Önkormányzati Rendészet és a Polgárőrség tagjai. Az őrző az Avasi Rendőrőrs nyomozóinak vezetésével az illetékességi területükön havonta egy alkalommal végez ellenőrzést a játszótéren, szórakozóhelyeken és italkimérő egységekben, valamint Miskolc-Tapolcán és az Egyetemvárosban található diszkók környékén. Az Avasi Lakótelepen folytatott ifjúságvédelmi őrző tapasztalatai jók, az iskolaigazgatók, tanárok jelzése szerint visszaesett az igazolatlanul hiányzó, csavargó diákok száma.

A fiatalok bűnözés struktúrájának alakulása az elmúlt időszak függvényében tervezhetővé tesz egyfajta megelőzési tevékenységet, vagyis előrevetíti azon területeket, ahol még inkább proaktív módon szükséges javítani a helyzetet. Célirányosan meg kell találni azokat a közösségeket, ahol problémák vannak. Statisztikákra, beszámolókra támaszkodva be lehet határolni azon társadalmi közösségeket, amelyekre kiemelt figyelmet kell fordítani, a közterületek rendjét befolyásolni képes állami, önkormányzati és civil szervezetekkel továbbra is együttműködve.

6.3.2. A kiskorú eltűnések vizsgálatának tapasztalatai

A kiskorú eltűnések kb. 90%-át a gyermekvédelmi intézetekben elhelyezett kiskorúak intézeti szökése teszi ki. Ezen eltűnések alkalmával a kiskorúak leggyakrabban szüleikhez, rokonaikhoz távoznak engedély nélkül, valamint barátaikkal csavarognak a városok nagyobb forgalmú helyein (pl. terek, bevásárló központok, sétáló utca stb.).

Ezek a tapasztalatok és tendenciák évek óta jellemzőek és ezekkel tisztában van az eljárás minden érintettje is, azonban ennek ellenére az intézeti szökések száma az elmúlt években folyamatosan emelkedik.

A tapasztalat szerint minden évben kialakul egy olyan 20-30 főből álló csoport, amely sajnálatos módon gyakorlatilag folyamatosan szökésben van és ezek a kiskorúak alakítják a statisztikai adatok kb. 50%-át, hiszen hetente több alkalommal is bejelentik engedély nélküli távozásukat. A kiskorúak intézetből történő távozásának fő oka a család hiánya, az intézmények túlterheltsége, valamint a különböző szubkultúrákhoz történő csatlakozás iránti vágy. Az elmúlt év során a korábbi évekhez hasonlóan az intézeti szököttek között nemüket tekintve több a leány.

A családból eltűnt kiskorúak száma közel megegyezik az előző évek adataival, és azok hátterében általában az újonnan kialakult párkapcsolatok vagy az iskolai tanulmányi eredmények húzódnak meg.

6.3.3. A kábítószer-prevenció helyzete

A kábítószer-megelőzés tekintetében említést érdemel, hogy illetékességi területükön a kábítószerrel összefüggő bűncselekmények száma a korábbi évekhez képest visszaszorult, azonban ennek az az oka, hogy az új pszichoaktív anyagok fogyasztása egyre népszerűbb. Az új pszichoaktív anyagok lényegesen olcsóbbak, és az internet segítségével könnyebben meg is szerezhetőek (megrendelhetőek), mint a hagyományos kábítószeresek, illetve csekély mennyiséget meg nem haladó birtoklásuk nem valósít meg bűncselekményt, ezért fogyasztásuk hatalmas mértékben elterjedt. Ezen új vegyületek kereskedelméből nagyon komoly haszonra lehet szert tenni, ezért országos szinten sorra álltak át a dealerek ezen szerek forgalmazására.

A tendenciákat elemezve a jövőben nagyságrendekkel fokozottabban kell fellépni e problémával szemben és nemcsak rendészeti eszközökkel, mert jelenleg még kiszámíthatatlan, hogy milyen súlyos társadalmi konfliktusok keletkezhetnek, amennyiben a folyamatot nem sikerül megállítani vagy legalább lassítani.

A kábítószer-prevenციót elsősorban a bűnmegelőzési előadó végzi, de tevékenységébe bevonja az ezen a szakterületen nagy tapasztalatokkal bíró felderítő alosztály nyomozóit és a bűnmegelőzési tanácsadókat is. Több éve folytatják a D.A.D.A. programot, 3 miskolci általános iskolában. A tanterv a dohányzás-, alkohol- és drogfogyasztás, valamint az AIDS megelőzésre összpontosít, de megtalálhatóak benne az általános iskolás korosztályúak elkövetővé és áldozattá válásának megelőzését, valamint a rendőr és az állampolgár korszerű együttműködésének elősegítését szolgáló rendőri bűnmegelőzési tapasztalatok is.

A Miskolci Rendőrkapitányság a bűnmegelőzési előadót delegálva tevékenyen részt vesz a város Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) munkájában, amely egy helyi szintű tanácsadó és egyeztető szakmai konzultációs munkacsoport. A miskolci KEF tevékenységével igyekszik összhangot teremteni a drogprobléma visszaszorításában alapvetően érintett területek szervezeteinek és intézményeinek a munkájában.

6.3.4. A bűnmegelőzési tanácsadók tevékenységének rövid jellemzése

A Miskolci Rendőrkapitányságon 2013. szeptember 1-től 3 fő szenior állományú hivatásos rendőr iskolai bűnmegelőzési tanácsadói feladatot lát el, mely munkát együttműködési megállapodások keretében a város három, középfokú oktatási intézményében végzik, melyek az alábbiak:

- Diósgyőri-Vasgyári szakképző Iskola és Kollégium,
- Szemere Bertalan Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium,
- Fazola Henrik Szakképző Iskola.

2014. szeptemberében a Szemere Bertalan Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium kapcsán személyi változás történt, de az új szenior állományú rendőr zökkenőmentesen folytatja a tanintézetben megkezdett bűnmegelőzési munkát.

A bűnmegelőzési tanácsadók elsődlegesen tanácsadói feladatokat látnak el, ELLEN-SZER oktatást ez irányú képzés és vizsga hiányában nem végezhetnek. Mindhárom fogadó iskola vezetésének és pedagógusainak a hozzáállása példaértékű, a bűnmegelőzési tanácsadók fogadtatása nagyon pozitív és emberi volt.

A szenior kollégák a bemutatkozáshoz, illetve az iskolák mindennapi életvitelébe való beilleszkedéshez kihasználtak minden rendelkezésre álló lehetőséget, köztük a tanévnnyitót, a szülői értekezleteket, illetve természetesen a bemutatásuk céljából összehívott nevelési értekezletet, ahol körülhatárolásra került tevékenységük fő profilja. A bűnmegelőzési tanácsadók a részükre előírt intézkedési tervben meghatározottak szerint bűnmegelőzési órákat tartanak, esetmegbeszéléseken vesznek részt, melyek beépítése az iskolák tanmenetébe megtörtént.

A megtartott óráknak, illetve jelenlétüknek köszönhetően az iskolákban egyre több tanuló, - ritkább esetben szülő - fordult a bűnmegelőzési tanácsadókhöz ügyes-bajos kérdéseikkel, kéréseikkel, illetve több esetben fordult elő, hogy a tanácsadókkal osztottak meg olyan, a sérelmükre korábban elkövetett bűncselekményt, amelyet korábban senkinek nem mertek elmondani, és így indulhatott meg a büntetőeljárás.

Összességében megállapítható, hogy az eddig eltelt időszakban a szenior állományú bűnmegelőzési tanácsadók megjelenése az iskolákban mind a pedagógusoknál, mind a tanulóknál pozitív fogadtatásra talált.

A bűnmegelőzési stratégia irányelvei adottak, ezeket az irányelveket felhasználva igyekeznek helyi szinten – anyagi és technikai lehetőségeinkhez mérten – szabályozni a bűnmegelőzés kérdését, amely igazi kihívást jelent mindenkinek.

7. Civil szervezetekkel történő együttműködés

Az Önkormányzat a családokat és a gyermekeket segítő civil szervezetekkel szorosan együttműködik, felismerve a civil szervezetek által nyújtott segítség előnyeit annak érdekében, hogy minden kialakult élethelyzethez rugalmasabban tudjanak alkalmazkodni.

A MESZEGYI széleskörű szolgáltatási skálája és az irányadó jogszabályi előírások is megkívánják, hogy a gyermekeket (és családjaikat) érintő veszélyeztető tényezők kialakulásának megakadályozásában, elhárításában különböző személyekkel, intézményekkel és szervezetekkel is együttműködjenek, ezért folyamatosan erősítik az együttműködési lehetőségeket.

Fontos felismerés az, hogy csak összefogás, együttes gondolkodás és közös cselekvés révén érhetők el eredmények.

Az elmúlt időszakban is egyre bővül az együttműködő civil partnerek köre, a teljesség igénye nélkül az alábbi szereplőkkel:

- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület,
- Magyar Ökumenikus Segélyszervezet,
- Baptista Szeretetszolgálat,
- Magyar Vöröskereszt Borsod Abaúj Zemplén Megyei Szervezete,
- Napfényt az Életnek Alapítvány,
- Lorántffy Zsuzsanna Református Kismamaház,
- Esélyek Háza,
- Agape Gyülekezet,
- Vissza az Életbe Alapítvány,
- Önmegvalósítás Egyesület,
- Miskolci Családokért és Segítőkért Alapítvány,
- Terra Altrix Alapítvány,
- ADRA Alapítvány,
- Mozgássérültek és Barátaik Miskolc Városi Egyesülete,
- HÍD Egyesület,
- TámponT Egyesület,
- Borsod Abaúj Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara,
- Laurus Szociális és Kulturális egyesület
- TámaszPonT Egyesület

8. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásának rendszere szoros összefüggésben van a társadalmi, gazdasági változásokkal, az új kihívásokkal, amelyekre érzékenyen reagálnia kell, hiszen egy ország fejlődése minden szempontból alapvetően azon múlhat, hogy a jelenben biztosított körülmények között növekvő gyermekek felnőttként mennyire lesznek jól képzett, alkotó egészséges és boldog tagjai a társadalomnak.

Az ezt megalapozó feltételekhez való hozzáférést egyenlő eséllyel kell biztosítani részükre függetlenül attól, hogy az ország mely részén, milyen települési adottságok között élnek. Nem hanyagolható el az a körülmény, hogy régióink több nehézséggel küzd, mint az ország fejlettebb területei - a szegénység, a droproblémák, a munkanélküliség, a lakosság számának csökkenése, az elvándorlás stb. – ezért a halmozott problémákból kiindulva **önkormányzatunk komplexitásában közelíti meg a kérdést.**

A regionális egyenlőtlenségek és a térségben jellemző kedvezőtlenebb szociális körülmények ellenére azonban - amelyet a szülők munkaerő pozíciója, iskolai végzettsége, az általános lakáskörülmények, a háztartások gyermekszáma stb. mind befolyásol –, az Önkormányzat által fenntartott **intézményi háttér sokszínűsége** továbbra is számtalan lehetőséget biztosít a felnövekvő generációk részére az egészséges fejlődéshez, a képességeik kibontakoztatásához, a képzettség megszerzéséhez, a szabadidő hasznos eltöltéséhez.

A minden évben bemutatásra kerülő beszámolók tükröt állítanak a gyermeki jogok védelméről és azok érvényesülésükről, a prevenciók munka alakulásáról, az elvégzett szakmai munkáról, az eredményekről. Rámutat azokra a tendenciákra, ahol beavatkozásra van szükség ahhoz, hogy egészségessé és felelősségteljessé válhasson a jövő nemzedéke. Nagyon fontos a helyi szinten jelentkező szükségletek felismerése, a jó megoldási javaslatok, ötletek kidolgozása, a humanizált élettér megteremtése a gyermekek számára.

Fokozott az odafigyelés, a törődés a helyi segélyezési rendszer működtetésénél, hogy ne növekedjen a kirekesztődés az érintett rétegek leszakadása, kiszolgáltatottsága, hanem a családok eddigénél eredményesebb társadalmi integrációja valósulhasson meg.

8.1. A gyermekjóléti alapellátások vonatkozásában a jövőre vonatkozóan tervezett fejlesztési célok és irányok

Az Önkormányzat igény és szükség szerint gondoskodni kíván minden polgáráról, ezért az általa kidolgozott és elfogadott stratégiák (HEP, ITS, ITP) szinte mindegyikében kiemelt célként szerepel a gyermekek illetve a gyermekeket nevelő családok szociális helyzetének javítása. Nagy súlyt fektet a gyermekközpontú komplex, társadalmi felzárkóztatást szolgáló programok megvalósítására, amelyek szemléletformáláson, tanácsadáson alapulnak. Ezt szolgálják a családbarát, munkába állást elősegítő intézmények, a közszolgáltatások és a humán ellátórendszer infrastruktúrájának fejlesztésére kidolgozott tervek is, továbbá a foglalkoztatás kibővítésére, az egészségügyi prevenció érdekében tett erőfeszítések.

Az is cél továbbá, hogy széleskörű tájékoztató, felvilágosító munka által minden rászoruló gyermek családjába igénybe tudja venni a Gyvt.-ben és a R.-ben szabályozott támogatásokat és az azokhoz fűződő ellátásokat (Pl. ingyenes tankönyvellátás, étkezés, szünidei étkezés stb.), a hivatali protokollban való eligazodás nehézsége ebben ne jelentsen hátrányt.

A gyermekjóléti alapellátások vonatkozásában továbbra is szükséges a tárgyi feltételek javítását célzó beruházások, karbantartások megvalósítása. Különösen fontos a hatékony észlelő- és jelzőrendszer további működtetése, a szülői kompetenciák fejlesztése, valamint az iskolai szociális munka helyi eszközökkel történő megújítása.

A jól bevált gyakorlatok folytatása és anyagi fedezetének támogatása indokolt (Avasi Községi Tér, Községi Kávézó, a Settlement lakások stb.), hiszen nagy jelentőségük van a helyi közösségek, ezáltal a társadalom formálásában.

Az Önkormányzat a célok megvalósítása során szorosan együttműködik az ellátórendszer tagjaival. Jelentős szerepet kap a nagy hivatástudattal rendelkező szakemberek, az egyházi és civil szervezetek, a kortárs önkéntes segítők tevékenysége.

8.1.1. Bölcsődei férőhelyek bővítése, a meglévők fejlesztése

Fontos, hogy a gyermekek részére a nevelésükhöz szükséges optimális és kedvező körülményeket már a kezdetektől biztosítani tudjuk. A korai intézményi keretek között történő gondozás színterei a bölcsődék. Bár a bölcsődei ellátást nagyrészt a munkaerő piacra visszatérő anyák gyermekei veszik igénybe, az Önkormányzat célja az, hogy minél több szociálisan hátrányos helyzetű gyermek is részesülhessen az intézmény által biztosított ellátásokban. A tapasztalatok azt igazolják, hogy a bölcsődében ellátott gyermekek a jövőre nézve könnyebben szocializálódnak, a szükséges higiéniai szokások hamarabb kialakulnak náluk. Továbbá a bölcsődei szociális munka segítséget nyújt a szülőknek gyermekük ellátásában, a szülői szerepek, kompetenciák erősítésében. Az intézményi ellátottak körében könnyebb felismerni a veszélyeztetettség első jeleit, és mielőbbi segítséget nyújtani azok megszüntetésére.

8.1.2. Csecsemő és gyermekgondozási program

Miskolcon sajnos több szegregátumnak minősülő településrész is található, ahol jellemzően az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező, ezért az elsődleges munkaerő piacon nehezen elhelyezkedő, így munkajövedelemmel nem rendelkező családok számának aránya magas. További sajátosság, hogy a területi elhelyezkedésre tekintettel az átlagosnál nehezebb a közszolgáltatásokhoz, közművekhez való hozzájutás.

Fentiekre tekintettel az Önkormányzat 2016. évben a legnagyobb népességgel rendelkező Lyukóvölgy elnevezésű szegregátumban családi mentorhálózat programot tervez megvalósítani. Ennek keretében az ott élő asszonyok közül kerül kiválasztásra néhány mentor, aki megfelelő felkészítés után képes lesz segítséget nyújtani az alapvető higiéniai szabályok betartásában, megfelelő lakáskörülmények kialakításában. Az elképzelésnek az ad alapot, hogy a szegregátumban élők könnyebben fogadják el életvezetési tanácsokat a „közülük valótól”, mint egy kívülről szemlélőtől, aki nem ugyanolyan körülmények között él. Természetesen erre egészségügyi szakember (védőnő) és szociális koordinátor folyamatos közreműködésével kerül majd sor. A program megvalósulása várhatóan nagy mértékben pozitívan fogja majd befolyásolni az ott élők, különösen a gyermekek életfeltételeit is.

8.1.3. A gyermekek egészséges fejlődését szolgáló szűrőprogramok

A városvezetés a mostani ciklus egyik legfontosabb célkitűzésének tekinti a gyermekek egészségének fejlesztését, a betegségek mielőbbi kiszűrését, megelőzését, ezért széleskörű szűrőprogramot dolgozott ki. A megvalósítás első állomása 2016. május 1. napjától működő Miskolci Egészségfejlesztési Intézet (MEFI) létrehozása. Az intézet egységes rendszerbe foglalja majd össze az egészségügyi alapellátási rendszer szereplőit, az eddig külön-külön működő házi orvosokat, a házi gyermekorvosokat, a fogorvosokat, védőnőket, az iskola-egészségügyi és ügyeleti szolgálat ellátását.

Az új modell egyedülálló az országban. Az intézet által végzendő szűrővizsgálaton évente minden miskolci gyermek részt tud majd venni, amely a betegségek korai felismerésén kívül alkalmas lesz arra is, hogy a városi sportiskolának, sportegyesületeknek utánpótlást tudjon biztosítani.

8.1.4. Sportlétesítmények fejlesztése az egészséges életmódra nevelés elősegítéséhez

Az Önkormányzat a Kormány álláspontját magáénak érezve, mely szerint a sport és az egészségre nevelés nemzetstratégiai kérdés, továbbra is folytatja a sportlétesítmények fejlesztését, valamint a versenysport és szabadidősport támogatását. A sport nélkülözhetetlen feltétele az egészségesen gondolkodó, önbecsüléssel rendelkező jövőbe tekintő nemzedékek felneveléséhez, ezért nagyon jelentős a DVTK új edzőközpontjának 2016. évi átadása, amelynek használata során sok száz gyermek hosszú távra elköteleződhet a testedzés mellett.

Mindezek ismeretében a jövőben is különös figyelmet kell fordítanunk a gyermek és a családok védelmére és támogatására, hiszen a gyermekes családok biztosíthatják a társadalom továbbélését, fejlődését, reprodukcióját, melynek egyik eszköze az igényekhez rugalmasan igazodó modern jóléti rendszer biztosítása.

Összességében megállapítható, hogy a gyermek- és ifjúságvédelemben dolgozók lelkiismeretesen, hivatástudattal, szakmai tudásuk legjavát adva, a vonatkozó jogszabályok ismeretében tevékenykednek és működnek együtt, a gyermekek megfelelő felnövekedése és jogainak érvényre juttatása érdekében.

Záradék:

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló 2015. évi beszámolóját Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése/2016. számú határozatával 2016. május napján fogadta el.

Miskolc, 2016. május

Dr. Kriza Ákos